

Delicie Nerková

PSÍ KNÍŽKA

OBSAH

1.MAJDA

Poděkování

Upřímně děkuji za radostnou a zároveň vysoce profesionální podporu, které se mi dostalo ve Středisku pro výcvik vodicích psů v Praze 5-Jinonicích. Můj první vodicí pes Majda (vlastním jménem Ayda od Rožmberské hráze) byl skvěle připraven instruktorkou Hanou Hoškovou a ve své práci nikdy neselhal. Děkuji za vstřícnost ke klientům a odpovědnost Bedřišce Humhalové a Haně Jasenovcové. Obě, tehdejší ředitelka a její zástupkyně, velmi dobře věděly, co potřebuje člověk se zrakovou vadou i jeho odborně vycvičený pes. Děkuji za nadhled, humor i praktické rady Lubošovi Klejnovi i Josefu Meclovi, kteří nám pomáhali i na našich prvních

závodech. Ráda bych poděkovala lidem, kteří měli Majdu v předvýchově a odvedli obrovský kus laskavé a trpělivé práce, aby ze štěněte vychovali noblesní slečnu, která ví, co se sluší a patří. Neznám jména Majdiných prvních „rodičů“, ale často jsem na ně myslela a v duchu jim složila ne jeden hold. Říká se, že první zkušenost bývá nevymazatelná z lidské mysli. Jsem přesvědčena, že v tomto případě ani srdce nezůstává pozadu a nedovoluje zapomínat na dobré věci v našich životech.

Jaroslava Novotná – 2000-2010

Narozeniny

Život se ti dnes postaral o druhé narozeniny, moje milá Majdo. Jistě jsme ani jedna z nás před dvěma lety netušila, že já budu tvoje panička a ty moje kompenzační pomůcka – tak to prosím opravdu stojí ve vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí. Naši zákonodárci tě mají za kompenzační pomůcku, ale každý ví, že jsi nejen krásná a chytrá vodící fenka, ale také společnice a miláček rodiny. A tak to má být. Přeji ti, Majdo, dlouhý dech, svižný krok a všechny ty ušlechtilé dovednosti, kterými se ve své službě osvědčuješ – spolehlivost, věrnost, odpovědnost, chytrost a příchyllost. Také pevné zdraví a trpělivost se mnou i s tou mou lidskou smečkou. Zajisté dovolíš, abych svým přátelům, kteří si o nás rádi něco přečtou, popsala pár zážitků, které jsou nám dvěma od jisté doby společné.

Jak jsme se seznámily

Nejdříve jsem měla vyhlédnutého úplně někoho jiného. Byl to bílý labrador, vysoký, vážný a hezký. Když už jsem se na něho začala těšit, oznámili mi z výcvikového střediska, že se můj favorit bojí tramvají a že by se asi moc nehodil ke mně, která jsem pořád rozlitaná a používám intenzivně všechny dopravní prostředky, tramvaje nevyjímajíc. Měla jsem tenkrát smutný pocit, že už nikdy žádný pes pro mě nebude tak vhodný jako bílý labrouš jménem Jarouš. Pak mi zavolali, že mají vysokou světlou fenu – to jsem chtěla, světlého a vysokého průvodce – a jestli se přijedu podívat. Přijela jsem,

jak to šlo nejrychleji. Majda se ke mně hned přilípla, hleděla mi do očí, olizovala ruce, ležela u nohou – no oddanost sama. Máte hned dojem, že si vás ten pejsek vybral, a že ho tedy nesmíte zklamat. Nevím, jak to je doopravdy. Na Majdin účet jsem ve středisku vyslechla hodně vtipných poznámek, jako např. moc vážně ji neberte, milostivá paní, ona je takhle vlezlá normálně. Sice jsem trochu pohasla, ale ne na dlouho. Po chvilce přilajdal rodný bratr slečny Majdy a tak jsem se s ním také chtěla kontaktovat, abych pozitivně ovlivnila příbuzenské vztahy. Ale příbuzný nepřibuzný – Majda ho lehce, ale nekompromisně odstrkala z mého akčního rádia a její pohled mi říkal: Co blázníš, mě sis přece vybrala, vzpomeň si! A tak jsem věděla, že už asi doopravdy patříme k sobě. A pak jsme obě čekaly, až skončí výcvik, zahojí se jizva po sterilizaci, až složí zkoušky. Zdálo se mi – a vím to i o Majdě, že se čas od chvíle seznámení neskutečně vleče.

Jak jsme si zvykaly

Pak se to konečně stalo. Měla jsem přijet na týden do Jinonic, kde mají penzion pro klienty přímo v areálu Střediska pro výcvik vodících psů. Majda opustila s velkým nadšením nehostinný kotec a uvelebila se v našem společném pokoji, jako by tam byla odjakživa. Zkontrolovala, co jsem si přivezla pro sebe a co pro ni, dostala svou první „panenku“ (říkáme tak všem hračkám kromě balonků) a už se starala, komu by se novou panenkou i paničkou pochlubila. Nadržela se, vrtěla ohonem, smála se a celému světu zvěstovala, že je moc šťastná a bohatá. Když po několika příchodech nikoliv do kotce, ale do pokoje usoudila, že takhle už to bude

napořád, nemělo její nadšení konce. Celé noci mi chodila ze svého pelíšku kontrolovat dech a puls a se štěbetáním prvních ptačích budičů mě přesvědčovala, že teď bychom měly jít na venčičku, když tam nikdo není a ona si tam může v soukromí a klidu vykonat svou potřebu. Takové přání jsem, ač s velkým odporem k brzkému vstávání, velmi dobře chápala. Také nemám ráda společné ubytovny s kolektivními záchody. Posléze nás noční služba střediska jemně upozornila, že když vstáváme v půl čtvrté ráno, že s námi vstává celý okres. Všichni psi, kolem jejichž kotců procházíme, se totiž s námi velmi srdečně a děsně nahlas zdraví a přejí dobré jitro. Docela jsem si oddechla, že v tomto ohledu nemusím svému psu vyhovět, a že tedy rituál na přelomu noci a dne lze pozměnit. Majdě jsem vše vysvětlila, hodně jsem apelovala na její ohleduplnost, a zabralo to. Začaly jsme vstávat kolem sedmé a to nám už zůstalo. Také nechtěla žrát. V penzionu vždy vystihla okamžik, kdy byl blízko našich dveří pes jiného klienta, a velmi ochotně mu nabídla svou misku. Celá rozrušená jsem to oznámila vedení střediska zároveň s velmi neochotným návrhem, že bych tedy přece jen asi měla zkusit obligátní kolínka s vařeným kuřetem, nebo ne? Skočili po mně hned tři zkušení psovodi a volali – ne, ne! Neukazovat ani na obrázku! Budeš mít zbytečnou práci, nebudete moci tak svobodně cestovat a za rok bude vypadat jako stůl. Poslechla jsem vyděšená takovými perspektivami. Za čtrnáct dní v Majdě mizely namočené granule jako sníh na jarním slunci. Baští opravdu hodně, v podstatě jen granule, někdy vylepšené vajíčkem nebo vitaminy. Za odměnu psí pochoutky a hlavně – co nejvíc pohybu „na volno“. První společný týden ve středisku jsme každý den chodily s instruktorkou Hankou na procházky a

obě – já i Majda – jsme se učily, jak spolu vycházet i procházet nástrahami ulic a pražské dopravy. Také nás postupně navštívili všichni členové rodiny a my jsme se předváděly, jak nám to společně dobře šlape a kecá. Majda je totiž hodně komunikativní a srozumitelným způsobem řekne vše, co potřebuje. Taky se směje a občas mrkne levým okem. To ji dodatečně naučil můj manžel. V jinonickém středisku byli všichni fajn. Jak se říká v amerických filmech – fakt dobrý tým. Kdykoliv jsem něco potřebovala zodpovědět nebo nakoupit všelijakou výbavu pro pejska, vždycky se ochotou přetrhávali. Nejlepší ale bylo, že to nedělali z povinnosti, ale čistě z radosti, že se podařila dobrá dvojka – tedy tandem Majda a já. Bylo na nich všech vidět, jak nám fandí. Moc mi to pomohlo překonat všechna „proč“ a „jak“, kterých jsem jako držitelka svého prvního psa oplývala.

Jak nás vyhodili

Bylo to trochu jako v Čapkově Dášeňce. Tak už jsi velká, všechno umíš, dali jsme ti všechno, co jsme mohli, a teď pěkně do světa! Poslední dny jsme si užily nad očekávání. Majdina instruktorka s námi šla na nádraží vyzkoušet nastupování do vlaku. Pak ještě nabídla, že pojedeme do města podívat se, kde by se dal sehnat proutěný pelíšek (pro Majdu je to spíše letiště), velké misky a cestou pár hamburgerů pro personál, jo a taky nějaké hračky pro ostatní pejsky a to snad bude všechno. Bylo pro mě hrozně důležité zkusit si, jak to jde s pejskem v obchodním domě i u McDonalds' a na tržišti. Nemůžete jen tak přivázat vodícího

psa jako nějakého vořecha a jít brouzdat po Tescu. Všechno má svá pravidla a úskalí, ale vše jsme zvládly, značně utahané, ale také smíchem ubrečené. Kdo nikdy neviděl útlu a křehkou instruktorku, jak vleče na zádech báglík, na rameni psí pelech a ještě diriguje korpulentní dámu s blond fenou ve speciálním postroji, ten přišel o mnoho. Neměla jsem moc času sledovat své okolí, ale myslím si, že málokteré oko zůstalo suché. Majdu jsem musela před definitivním odchodem ze střediska „adoptovat“. Naše instruktorka s námi odjela do místa Majdina nového bydliště, kde jsme navštívily místní úřad. Paní referentce, která se vždy chovala velmi lidumilně, jsme koupily kytku a šlo se. Muselo se podepsat asi sto papírů, a tak jsem byla ráda, že na to nebudeme s Majdou samy. Ona má dodnes problém ukázat mi drápkem místo na papíře s podpisovou kolonkou. Vejdouce nonšalantně do velmi šeré místnosti příslušného referátu, téměř okamžitě jsme zaznamenaly výkřik hrůzy a potom úlevné – jo to jste vy?! Paní referentka se bojí psů a dosud žádného vodícího neregistrovala. Původně prý chtěla vyskočit na stůl, ale překážel jí počítač a šanony. Když pak rozeznala i mě s kytkou, trochu se uklidnila, takže příslušný úřední výkon jsme nadále zvládly s velkým zdarem. Místní úřad se stal majitelem vodícího psa – také si ho zaplatil – a já něčím jako adoptivní matkou. Cestou domů jsem koupila Majdě kousek točeňáku, protože se ještě musela naučit cestu z metra a na metro. Paní instruktorka tuto pochybnou odměnu povolila, a tak jsem očekávala, že Majda se celá rozplyne, když dostane opravdického buřta. Omyl. Jak je cvičená na ty granule, tak si chudinka myslela, že je to nová panenka. Chodila s točeňákem v hubě a předváděla se. Smíchy škytajíce jsme se jí snažily vysvětlit, že je to k jídlu. Nakonec to pochopila

a zbaštila. Od té doby tento problém nemá. A pak už nás opravdu vyhodili. V hale pro návštěvníky jsem navršila pyramidu svých věcí, Majdiných pelíšků (musí mít dva, protože žijeme také na chalupě), pytlů s granulemi, tašky s hračkami, miskami, prostě úplný stánek s psími důležitostmi. Vzala jsem si dosud mokré průjky vodícího psa, Majdu v krásném postroji, kabelku, hůl a šly jsme. Věřily jsme, že nový „taťka“ odveze všechny naše věci autem domů, a tak jsme se rozloučily. Ještě pac a pusu na cestu, mnoho dobrých a upřímných přání a fotka a naposled pohladit a očuchat psí kamarády – a život máme před sebou.

Na konferenci

Nemyslete si ale, že ze střediska jsme jely rovnou domů. Bylo hezké slunné odpoledne druhé poloviny června a já věděla, že na pražském Výstavišti zrovna probíhá jistá konference, které jsem se kvůli svému pobytu v Jinonicích nemohla zúčastnit. Tak jsem zkusila stihnout alespoň poslední blok. Ve Sjezdovém paláci bylo lidí jako mravenců, ale Majda se tvářila, že je na takové mejdany zvyklá. Chovala se velmi noblesně až do přestávky. To nás objevila moje dobrá známá a vyzvala k menší procházce po Stromovce, než skončí přestávka. Docela jsem to uvítala, ve Sjezdáku bylo horko a nic k jídlu. Stromovka Majdě učarovala. Pustila jsem ji z vodítka a držela se více kamarádky. Po chvíli se Majda vrátila velmi rozjásaná, ale s nohama od bahna černýma až po kolena. Moje kamarádka mi s podivně zdeformovaným úsměvem oznámila tuto novinku a já horečně přemýšlela, co

se zablácenou Majdou na konferenci a jak se dostaneme do metra. Samozřejmě jsem u sebe neměla ani kousek hadříku. Než jsem si vše rozmyslela, Majda odskotačila a následně se vrátila ještě šťastnější a ještě zablácenější. Zlatá jí zůstala jen hlava. Teď už se kamarádka neusmívala vůbec a obě jsme asi spíše připomínaly Lotovu ženu a dceru, známé to solné sloupy. Zhluboka jsem se nadýchla a pravila – tak teď už nám pomůže jen Pán Bůh. Majda přiskákala do třetice. Byla nádherně zlatá a úplně mokrá. Našla si po bahenní lázni i zdroj zcela čisté vody. Pak že se zázraky nedějí. Nebyla jsem tak důvěřivá, abych riskovala další kosmetický karambol, Majdu jsem zapnula do postroje a šly jsme to zajíst a zapít. Zbytek konference proběhl bez jakékoliv nesnáze.

Jak se zabydlela.

Jiří Voskovec kdysi řekl: „Domov je tam, kde si pověším klobouk.“ Já tento nadhled nemám, moje představy o domově jsou úplně přízemní a obyčejné. Majda mi však Voskovcovo heslo připomněla. Klobouky sice nenosí, ale její postoj je podobně přízřebivý. Domov je tam, kde je panička a mistička. Obojí se sice čas od času někam stěhuje, ale toto násilí nepůsobí žádnou potíže. Náš byt je jen o něco větší než lívanečnický. Také tři plus jedna. V paneláku, v Praze na Jižním Městě. Pan prezident se kdysi vyslovil, že by zde měli bydlet králíci, zřejmě mu paneláky připomínaly kotce. Já, dříve vinohradské dítě, jsem si ale na sídlišti musela zvyknout, třebaže to nebyla moje volba. Když jsem pojala úmysl – a nutnost mě k tomu vedla – pořídit si vodícího psa, musela

jsem samozřejmě promyslet i bytovou otázku. Jeden z našich pokojů je tak malý, že se do něj nevejde ani slušně velká postel. Říkáme mu škvíra. Přemýšlela jsem nahlas před manželem, zda bychom škvíru nemohli povýšit na psí boudu, on že stejně spí v křesle u televize a mně by stačila pracovna. Nelíbilo se mu to. Dost rozhodně opáčil, že by si přece jen škvíru rád ponechal pro sebe. Zbývalo vyměnit byt. Na tuto okolnost také nebyl připraven. Tvrdil, že už je dost starý a líný na to, aby zařizoval nové hnízdečko, navíc kvůli psovi. Neuklidnily mě ani informace načerpané z televizních pořadů, jako je např. Prásk nebo seriály ze života multimilionářů. Vodicího psa neměl nikdo. Všichni boháči na světě vidí a se svými čtyřnohými miláčky bydlí v Beverly Hills nebo alespoň ve vile na Ořechovce či v módním satelitu. Psi zde mají zřejmě několik vlastních pokojů a vyčleněných výběhů o několika hektarech. Jak je tedy možné, že to naše sídliště je plné psů? A nejsou to vždy malí pejsci, ale někdy pořádné kredence! Kde tihle všichni domácí mazlíčci bydlí? Navštívila jsem své přátele, kteří mají jednu mohutnou fenu zlatého retrívra ve dvougarsonce. Všichni se vejdou. Ještě se mi pochlubili, že od té doby, co vyměnili garsonku za dvougarsonku, mohou občas i hlídat pejska svým známým. Když jsem zjistila, že tito páničkové mají svůj vlastní pelíšek i nádobí, aniž by jejich fenka nějak strádala, bylo rozhodnuto. Něco jsme šoupli sem a něco tam, vyhodili pár desítek knížek, které už stejně nebudu číst, darovali několik vzrostlých květin a bylo. Manžel má škvíru, Majda své zátiší, já mám Majdu a tak jsme všichni spokojeni. Majda si zvykla hned, jakmile pověsila svůj pomyslný klobouk. S povděkem kvitovala, že má pelíšek, ale spí v něm jen, když je doma sama nebo když je hodně unavená. Jinak lehá tak, aby měla

přehled. To znamená vždy uprostřed cesty mezi obývánkem a kuchyní, kde se nejčastěji chodí, mezi dveřmi, pokud jsme každý v jiném pokoji, za mými patami, pokud vařím, pod koly jezdicího křesla, sedím-li u počítače. V létě se chladí o dveře na chodbu nebo jde spát na balkon. Vždy si ví rady a já čekám, kdy jí začne vadit, že na ni občas šlápnu nebo ji nerada nakopnu. Zatím se nikdy neurazila a mé mimovolné „promiň, Majdo“ odbývá úsměvem.

Táta

Dřív než Majdu jsem dostala kazetu, kde bylo myslím třicet sedm povelů, které by si měl držitel vodícího psa osvojit. Jisté je, že ve způsobu příkazů, zákazů i doporučení by měla rodina se psem komunikovat jednotně, aby pes všechno správně pochopil a zůstal duševně zdravý. Jako speciální pedagog se celý život zabývám komunikací verbální i neverbální, a tak vím, jak důležitý je signál signálů, tedy slovo. Víím, jak důležitý je tón hlasu, výslovnost, intenzita sdělení. Ta kazeta se mi velmi líbila, protože upevnila mou vizi, že i pes může zvládnout zádrhele druhé signální soustavy, je-li dobře cvičen a stále důsledně posilován v komunikaci s člověkem. Chtěla jsem, aby si tyto zásady vštípil i můj manžel, který o komunikaci neví zhora nic, ledaže komunikuje v matematicko-fyzikálně chemických pojmech. V tom je dobrý. Znovu a znovu jsem mu pouštěla jmenovanou kazetu, kdykoliv jsme jeli autem. Opakování je matka moudrosti, myslela jsem si. Musí se přece naučit alespoň, jak

psa přivolat, pochválit, pokárat, usadit do auta atd. Součástí kazety jsou i různé povzbuzující a odstrašující historky o vodičích psech. Ty jsem raději moc nepouštěla bojíc se, aby se nefixoval na ty odstrašující a psa mi nevymlouval. Když jsem Majdu přivedla domů, představila jsem ji oficiálně svému životnímu partnerovi a jí jsem řekla: „Tohle je náš táta, nemusíš ho tolik poslouchat jako mě (viz vědomosti z kazety), ale bylo by fajn, kdybys to měla u něj dobré.“ Vzala si to k srdci. Má to u něj dobré a on u ní také. Ráno, když pospíchá do práce, na ni skoro ani nezavrčí, ale večer je moc rád, když s ním chce hrát ty své vypečené hry a když mu dovolí, aby ji držel za tlapku. Drží tlapku po celou dobu, co sleduje televizi. Také je určitě moc šťastný, že s ní může za každého počasí jít kolem půlnoci na krátkou kuřáckou vycházku. Majda tátovi hodně pomáhá také na chalupě, zejména při práci s dřívím na topení. Někdy si odnáší pracně nařezaná polínka na procházku do lesa (co kdyby tam nebyly žádné aporty), jindy zase přibližuje menší soušky a klády cestou z vycházky (co kdyby už v kůlně nebyla ani tříska). Mají se rádi, občas si půjčují své hračky, perou se o kůžičku z kuřete a klišku z ovárku a všemožně si vycházejí vstříc. Než jsem si zvykla na jejich vzájemnou nestandardní komunikaci, prožila jsem několik lehkých migrén. Z třiceti sedmi povelů si táta nezapamatoval ani jeden. Místo „ke mně“ říká „pocem“, místo „aport“ „puč mi to“, místo „vezmi si“ „na“. Pískat moc neumí, to já jsem větší machr. Lepší než já je už jen bývalá první dáma Dagmar. Majda se jako zázrakem tátovi dosud nezaběhla, ani do postele mu neleze. Zapomíná jí dát vodu, uklízí po ní hovínka na zahradě (naštěstí málokdy). Je střídavě flegmatický i netrpělivý a odměny jí naděluje tak nějak náhodně, když si vzpomene nebo když má pocit, že by

něco chtěla. Nevím, jak to dokázal, ale miluje ho Majda i obě naše děti. Milují ho i ty přivdané a přiženěné, přestože komunikuje úsporně, neadekvátně, je nedůsledný a někdy mírně vyšinutý. Kladu si otázku, jestli ho nemilujeme právě proto a přesto, že neovládá těch třicet sedm povelů.

Jižní Město

V době normalizace, kdy vůbec nebyly žádné byty, jsme náhradou za soudní vystěhování z klasického bytu dostali krcálek na Jižním Městě. Kdo zhlédl český film Panel story, jistě chápe, že deprese, které mnou tehdy zmítaly, měly svůj oprávněný původ. Jedno tříleté dítě jsem vláčela za ruku, druhé dvouleté na sportáku. Místo cest byly bahnité koridory, které se od okolního terénu lišily tím, že pod půlmetrovou vrstvou bahna byly položeny rozbité panely. Tak se často stávalo, že jsem cestou do jeslí tahala z bahna dítě, holiny, kočár a sebe – za vlasy. Poštovní schránky ani telefony nebyly a na chleba se v jediném obchůdku stála fronta jak v Rusku za války. Metro jsme považovali za sci-fi. Pokud někdy přijel autobus, který nás odvezl do civilizované Prahy, mysleli jsme, že je nějaký důležitý státní svátek. Ale přežili jsme. Sídliště sice pořád vypadá jako sen šíleného architekta, ale je plné zeleně, šikovných obchodů a obchůdků, jsou tady doktoři, kadeřníci, kulturák, kostel i kino, pro ty, kteří na to vidí. A co hlavně – před domem park, za parkem lesopark, za ním les, rybníky, rašeliniště, řeka Botič, pole a lány, Průhonický park. Tyto přírodní klenoty byly tou rozhodující

skutečností, proč už navždy chci zůstat člověkem sídlištním. Když jedu se psem do centra, jsem vždycky trochu napnutá, kde a kdy se nám podaří najít kus pažitů na skromnou, leč nevyhnutelnou loužičku. Na sídlišti tento problém nemáme. Přátelé čistého prostředí mají velké starosti – bojí se, celkem logicky, že výskyt psích exkrementů přesáhne možnosti zelených ploch i dětských hřišť. Na různě rozvěšené sáčky na uvedený produkt sice občas natrefím, leč nenatrefím na tu hromádku. Majda je totiž velmi stydlivá a většinou zajde jako pravá dáma někam hodně stranou, kde na ni není vidět. Sáček na tu věc ale mívám při sobě. Kdybych se dostala do konfliktu se zákonem, tak bych požádala příslušného příslušníka, aby mě k hromádce dovedl a nějak šikovně vedl svou rukou mou ruku, abych se mohla zachovat jako hodná holka. Někdy si trošku přeju, aby se to stalo. Jsem totiž občas nemístně zvědavá. Při našich vycházkách, kdy Majdu na místech pro mě přehledných pouštím z vodítka, mám radost, že je tady tolik pěkných míst, kde si pejsci i jejich lidé přijdou na své. Jednou zrána, když Majda vesele přiběhla zpoza nějakého keře, mě oslovila mužně vyhlížející dáma, a že prý jsem po svém pejskovi neuklidila. Vysvětlila jsem jí, že „tu věc“ nenajdu, protože jsem skoro slepá. Dáma se mi zpříma zadívala na oči a pak nabídla, že mi pomůže to hovénko najít. Zavěsila jsem se a šly jsme hledat. Wow! A co bude dál? Obě jsme přidřeply, dáma mě jemně uchopila za zápěstí a svou rukou vedla moji ruku. Pak jsem se opět zavěsila a došly jsme ke speciálnímu koši, kam jsem balíček uložila. Celou dobu jsem nevěděla, jestli ta rolnička, kterou slyším v pozadí, patří Majdě, ale chtěla jsem věřit, že takhle je to v pořádku. Poděkovala jsem té dámě, která mi stále tiskla předloktí na svou skromnou hrud'. Nabídla, že jestli chci, bude ráno chodit

na procházky s námi a pomůže mi se vším, co budu potřebovat. Za ta léta, kdy na Jižáku bydlíme, stromy vyrostly a kopce vzniklé zavážkou jsou porostlé trávou, křovím i stromky. Protože jsou protkané pěknými rovnými asfaltovými cestičkami, proměnily se v rejdiště kolařů, koloběžkařů, bruslařů, pejskařů a maminek s dětmi. Těch však ubývá, zatímco přibývá seniorů s pejsky. Říká se, že pejskař má všude dost známých. Nechtěla jsem to. Neslibovala jsem si nic od náhodných známostí ani od rozhovorů na téma co váš pes a co náš pes. Ráda se procházím sama, přemýšlím si o svých věcech a nemusím za každou cenu klábosit s kýmkoliv o čemkoliv. Vzdor mým představám se každou chvílí s někým seznamujeme. Může za to Majda, protože je velmi kontaktní a sdílná. A když se lidé baví s vaším psem, nemůžete je ignorovat. Častokrát se ptají, proč má postroj a reflexní obojek s rolničkou a tak. To bych zas nebyla já, abych neposkytla trochu té osvěty. Tak máme spoustu náhodných známých. Seznámily jsme se i se starší paní, která povýšila Milíčovský rybník na svou soukromou Riviéru. Když je hezky, je tam na dece od rána do večera. Cestou do svého panelákového bytu pak posbírá do igelitky kolem rybníka papírky a plastové láhve, pytlíčky, kousky polystyrenu a kdecu, aby to hodila do kontejneru. Trochu jsem se zamyslela. Když už děláme ty hromádky, ač neviděné, mohly bychom s Majdou vymyslet nějakou kompenzaci, aby se to naše sídliště jednou neutopilo v nečistotách. Máme to dobře vymyšleno. Co Majda přinese z čeledi předmětů umělohmotných nebo nerostných, to strčím do igelitky a pak to spolu hodíme do koše na odpadky, který vidím. Když nevidím, odnesu to až před dům do kontejneru – jako ta osmdesátiletá pionýrka od rybníka. Někdy plechovku od piva,

nejčastěji plastovou láhev, kanystr nebo kus pneumatiky. Lidská opovážlivost a psí ochota nezná mezí. Majda si zvykla, že občas přichází o aportek, ale náladu jí to nekazí. Najde si jiný. Bohužel, zmíněných druhů je pořád dostatek. Také mě štvou zbytečně zničené lavičky a zdevastovaná dětská hřiště, spousta nechutných odpadků a velké lidské hromádky, které, jak známo, mnozí pejsci konzumují nebo se jimi zdobí. Už jsme si to také nejednou zažily a prožily. Nutno podotknout, že já, na rozdíl od Majdy, velmi negativně. Tak si přechoasto myslím, že ty psí odpadky jsou tak nějak lépe zvládnutelné i omluvitelné. Uklízet sídliště ale budeme tak dlouho, dokud to bude Majdu těšit.

Kostel

Patřím k vyznavačům křesťanské víry. Od dětství jsem byla zvyklá navštěvovat kostely, kterým duchovní potomci Petra Chelčického, Martina Luthera i Johna Wesleye říkají „sbor“. Slouží mi to k tomu, abych pochopila, proč jsem na světě a proč mi Pán Bůh tolik odpouští. Tím se učím chápat, proč jsou na světě i ti ostatní a proč jim mohu tolik odpouštět. Mám radost i z toho, že přicházím mezi lidi, kteří – chybní a omylní – vždy mají dost pochopení i pro mé chyby a omyly. Někdy se pozastavuji nad tím, že se ptají, kde jsem byla tak dlouho, že jsem nepřišla, jak se mám a zda jsem nebyla nemocná. Už několikrát jsem se ale přistihla, že i já kladu stejné otázky těm, které jsem nějakou dobu ve sboru nepotkala. Je fajn chodit do sboru. Káže se tam nejen slovo Boží, ale i to opravdu lidské, slovo bližního k bližnímu. Také se tam zpívá, někde s varhanami, u nás s malou folkovou

kapelou. Také se tam modlíme a vyprávíme příběhy, kterým se říká svědectví. Myslí se tím svědectví o Boží lásce v našem osobním životě. Nikdo mě k ničemu nenutí, a tak jsem tam ráda a dost často. Když jsem věděla, že budeme mít Majdu, přihlásila jsem se, abych řekla ne sice přímo svědectví, ale přece jen něco důležitého ze svého osobního života. Sdělila jsem svým příbuzným (rozuměj bratřím a sestřím v Kristu), že čím dál hůř vidím, že děkuji za modlitby, ale že teď to vypadá s mým viděním asi tak, že budu mít psa, který mě bude všude doprovázet. A že je prosím, budou-li mít nějaký problém s přijetím Majdy do sboru, aby mi to raději řekli hned a rovnou, než aby to v sobě dusili a pak ventilovali někde stranou. V hloubi duše jsem doufala, že mi nehrozí exkomunikace z církve, ale nahlas jsem to neřekla. Po mém sdělení bylo takové ticho, že mě to až vyděsilo. Kazatel první sebral odvalu a trochu nejistým hlasem (on se totiž bojí psů) povzbudil celé shromáždění, že tito psi jsou hodní, inteligentní a slušně vychovaní. Tím jsme to pro začátek odbyli. První návštěvy Majdy na bohoslužebných shromážděních byly dost psinézní. Vstávala, když všichni vstávali, lehala si, když všichni sedali. Nevěřila svým uším, když slyšela křesťanské písně ve folkovém a někdy trochu amatérském aranžmá, ale přijala to. Menší problém nastal, když se při některých písničkách tleskalo, asi tak, jako když tleskají černoši při svých gospelech, ale méně. Protože je zvyklá na zatleskání přijít, nevěděla chudinka, kam se vrátit, ke komu jít dříve a ke komu později. Po několika návštěvách se všichni srovnali. Kazatel si Majdu rád pohladí, jeho manželka jí ochotně věnovala misku na vodu a hlídá děti, aby nezkoumaly, jak má Majda přidělaná očička, a aby ji nehladily proti srsti. Bratři a sestry si Majdu velmi oblíbili. Už jí

nenabízejí zpěvníky ani pamlsky, ale určitě ji nikdo nezapomene podrbat. Od jisté doby se na podlaze našeho kostela vyskytuje občas závěj zlatých chlupů. Možná, že časem zrušíme i v kostele koberec jako u nás doma. Někdy je to šikovnější – to si myslí i paní, která ve sboru uklízí. A vůbec, katolíci také nemají koberce, a to se často mluví o jejich neskromných interiérech. Minulou neděli jsem se nechala odvézt do kostela autem. Majdě jsem dovolila zůstat doma, aby i ona po dost perném týdnu věděla, že sedmý den je dnem odpočinku. Moji souvěrci mě poměrně ledabyle přivítali, ale se starostlivou vráskou se postupně čtyřicet lidí zeptalo: „Kde je Majda? Už jsme ji dlouho neviděli. Jak se má, není snad nemocná?“

Nakupování, úřady a doktoři

Nerada nakupuji. Špatně snáším supermarkety, o hypermarketech nehovoříc. To není kvůli zraku. Spíš nemám ráda modlářství. A to, co český člověk poslední dobou vyvádí kvůli zboží, se k modlářství blíží až podezřele. Takže v tomto ohledu mám o komplikaci méně. Svými nákupy ráda podporuji drobné živnostníky. Už nás dobře znají v pekařství, zelenině, drogerii, v obchodě se zdravou výživou, v psím obchůdku, u stánku se sušeným ovocem i v čistírně. Tito drobní obchodníci někdy touží po komunikaci se psem tak intenzivně, že se mě zapomenou zeptat, jestli si náhodou nechci něco koupit. Takto jsem například nákupem dárku pro dceru ztratila celé odpoledne, protože všude chtěli vědět všechno o slepeckých psech, aniž by mi něco solidního

nabídli ke koupi. Nakonec jsem holce koupila slovník, který mi poslali na dobírku z knižního velkoobchodu. Velké nákupy jednou za čas v supermarketu absolvuji bez Majdy, s manželem nebo někým koukavým. Ne, že bych to nezvládla, ale opravdu tam nemám příjemné pocity z těch oltářů plných barevných věcí ke konzumaci. A když jdu s někým, kdo mi navíc pomůže to urychlit, tak to nějak lépe snáším. S Majdou chodíme bez problémů do spořitelny, na rehabilitaci, na úřady. Někde se sice diví, někde je málo místa k zaparkování vodícího psa, ale v podstatě je naše mikrodružina nekonfliktní. Akorát v obchodě s mobily, kde mi vyměňovali kartu, se ten člověk zeptal, zda mi Majda nosí mobil jako filmový vlčák komisař Rex. Odvětila jsem: „Ale mladý pane, Go, Go!“. Pochopil a kartu mi vyměnil bez dalších dotazů. Poznámka autorky: V době, kdy jsem psala tuto kapitolu, existovaly tzv. karty Go, které sloužily jako dnešní dobíjecí karty do mobilních telefonů. Jde tedy o artefakt, který už dnešní čtenář nemusí znát.

Nevyřešený konflikt jsem prožila v jednom velkém obchodě s masem a uzeninami. Nebyly jsme tam poprvé. Majda chtěla předpisově zapadnout na místo, které považovala již za své, ale ouha! U pokladny byla nová paní, myslím se jmenovala paní Důležitá. Když spatřila psa, řvala dlouho a bez nádechu. Pravila jsem: „Radši půjdeme, Majdo, táta si možná s tebou večer vezme granule.“ Když jsme odcházely, slyšela jsem, jak se na paní Důležitou sesypalo několik spravedlivých zákaznic a všechny jí nahlas – velmi nahlas – vysvětlovaly a hubovaly. Nevím, jestli to skončilo lynčem, ale divila jsem se, jak je ten náš národ solidární. Paní pokladní jsem tam už nikdy neviděla. Čest její památce! Náš rodinný zubař byl návštěvou

Majdy ohromen až unesen. Majda ale jeho zájem i pach a bílý plášť pochopila po svém. Zalezla pod zubařské křeslo a cenila zuby, odhodlaná toho člověka ke mně za žádnou cenu nepustit. Zubař se sice vnucoval lichotkami na adresu jejího dokonalého chrupu, ale marně. Nakonec sundal plášť, postříkal se old spicem a Majdu ukecal na kousek párku. Zalezla pod psací stůl, ale velmi bedlivě a nedůvěřivě sledovala, jestli se mi tam neubližuje. Bylo to poprvé, co jsem v zubařské péči ani nehlesla. Budu toho doktora totiž ještě potřebovat. Při první návštěvě s mým vrzavým kolenem na ortopedickém oddělení byl taky trochu problém. Sestřička mi nekompromisně nabídla, že nechci-li Majdu nechat v čekárně samotnou, mohu ji zamknout na záchodě. Co jsem měla dělat. Na záchodě jsem Majdě rozsvítila a nechala jí tam svou bundu, aby věděla, že přijdu brzy. Když mě lékařka prohlédla a nabídla terapii, začala se zajímat o mé nedorozumění ohledně psí průvodkyně. Posléze chtěla Majdu vidět, ale aby neporušila žádné příkázání, vyšla do čekárny. Po prvním kontaktu s Majdou roztála, ohmatala jí profesionálně kyčle a pak, s pohledem zahloubaným někam dovnitř, sdělila, že kyčle jsou v pořádku. Poděkovaly jsme a spokojeně odešly.

Psí dárky

Když se blížily Majdiny druhé narozeniny – první, které měla oslavit v naší rodině, poptala jsem se, jak se taková událost slaví. Upustila jsem od dortu se svíčkami i od láhve šampaňského a kytice květin. Hraček i balonků má naše fenka dost, protože je shánčlivá a na své věci opatrná. V jídle ani pamlscích si nevybírám, její filozofie zní – hlavně, ať je toho hodně! Intenzivním přemýšlením jsem dospěla k tomu, že Majda by asi nejraději živoť vránu, holuba nebo alespoň bažanta. O slepice nestojí, ty totiž nelétají. Také by ji bavily labuť nebo kačeny, ale asi by musely být ve vaně, kterou bych nerada obětovala. Situace se vyřešila neočekávaně a uspokojivě bez vážnějších duševních vznětů z mé strany. V metru jsme potkaly nevidomého kamaráda pejskaře, který se ve svém psodství opravdu dobře orientuje. Osahal Majdu a doporučil návštěvu veterináře, že prý je hubená až běda. A pokud opravdu sní ten lavor granulí denně, tím hůř. Možná má nějaké breberky ve střevech. V jubilejní den jsme tedy nešly do čínské restaurace, jak bych šla pravděpodobně v takový den se svými dětmi, ale do psí ordinace k psímu doktorovi. Byl moc milý. Vybalila jsem hovínko nalezené, uložené do sterilního kelímku a ošitkové táto chemikem, zaplatila laboratorní vyšetření a léky. Ty breberky tam opravdu byly. Přikoupila jsem vitaminy a tyčinku za odměnu a bylo po narozeninách. Ta čína by možná byla levnější, ale já jsem takhle klidnější. Kráčíme tedy světem dál směrem ke třetímu tisíciletí. Totiž Majda, já, táta a všichni lidé dobré vůle.

Sešli se v M.A.S.H.i meši)

O letním pobytu zrakově postižených turistů ve stanovém táboře jsem se dozvěděla z článku jednoho účastníka. Ten článek probudil moji zvědavost a snad i jisté nadšení, a tak jsem se napřesrok také přihlásila. Stanové základně, o které bude řeč, se pro názornost říká M.A.S.H. Tehdy jsem ale ještě nevěděla, co tento termín v českých podmínkách konkrétně obnáší. Největším luxusem z oboru nestandardního bydlení je pravá polní kuchyně, plátěná sprcha na lidský pohon a – považme – dvě dřevěné toalety pro dámy a pány. Před dvěma lety jsem na toto setkání přijela poprvé. Vyglancovaný auťák mého vyglancovaného manžela zastavil uprostřed bláta, lesa a v bezprostřední blízkosti rozvodněného potoka v Dobrém. Dál to nejelo. Usoudila jsem, že taková akce je zřejmě doporučovaná lidem se sebevražednými úmysly nebo zcela slepým, kteří včas nezjistili, do čeho jdou. Pak jsem viděla nezvládnutý úsměšek v manželově jinak starostlivé tváři a pochopila jsem, že zůstat je otázkou osobní cti. Zůstala jsem. Na zádech bágl a v ruce igelitku s holínkami, kterých bylo věru zapotřebí, jsem si připadala jako nežádoucí dítě, jež tatínek nechal napospas lesní zvěři a případným loupežníkům, raději však lidojedům. M.A.S.H. se jevil šíleně a také šílený byl. Pískalo se na písťalku. Jedlo se z ešusů bagrem. Myli jsme se v misce na salát a měli služby. Při svém bujarém mládí – 48 let – jsem často vytřeštěným zbytkem zraku zírala na stařenky – zřejmě zakládající členky Klubu českých turistů, jak se čiperně

předstihují ve vzorném plnění povinností i vyřčených či nevyřčených přání „plukovníka“ Dlouhého Jiřího. Když jsem tohle všechno já, panelákové děvče z Prahy, rozdýchala, přišlo mi to jako velká sranda a k tomu navíc příležitost pochodit si po nádherných Orlických horách. Nádavkem jsem získala nové přátele se zrakovým postižením, ale i bez něho. U některých pokročilý věk, u jiných pokročilá zraková vada mi byly zrcadlem i povzbuzením. Resumé bylo asi toto: čím budeš starší a slepější, čím víc tě bude bolet koleno, čím víc si budeš muset zvykat na proměnlivo až deštivo, tím víc se ti bude hodit pár přátel a méně rozmazlenosti. Tak nashle, někdy zavolej nebo napiš, a tak dále. Loučení skoro vždycky takhle vypadá, a lidi to ani nemyslí moc vážně, protože se změnou prostředí i programu přicházejí preference „důležitějších“ věcí, než jsou sotva nalezené vztahy. Ale věřte nebo ne, nemusí to tak být pokaždé. Příští rok na jaře jsem se z časopisu Zora dozvěděla, že M.A.S.H. bude mít další pokračování, a to na Turnovsku. Proč je nenavštívit, když Dlaskův statek v Dolánkách je téměř za humny naší chalupy? Trochu jsem zaváhala pod tlakem zavařování letní úrody, ale stačila jsem zachytit v kalendáři červený vykřičník s poznámkou M.A.S.H. tři dny před koncem turnusu zrakově postižených. I popadla jsem báglik s granulemi a pár věcmi na sebe, sedly jsme s Majdou do vláčku osobáčku a frčely do Dolánek. Máte-li vodícího psa, který je navíc hezký a přátelský, nemáte nouzi o příležitostné známé. Tak se stalo, že jsme se s Majdou v Železném Brodě zakecaly s nějakou dobrou babičkou a špatně vystoupily – tedy skoro dobře, ale o stanici dříve. Šokovaného ajznboňáka jsem se na uprázdněném nástupišti vyptala na směr a způsob, jakým najdu silnici a potom řeku, a už jsme šlapaly přes řeku a do

lesů směrem na Turnov. Byl hic, ale takový příjemný, prázdninový, s mírným větříkem, který pěkně osvěžoval. Cestou jsme se vykouply, z čehož byla Majda naprosto nadšená. Oni prý zlatí retrívři měli původně v popisu práce plašit vodní ptactvo, aby je (to ptactvo) lovci mohli střílet. Nedostatek ptactva byl jedním z důvodů, proč Majda bez větších protestů opustila řeku, a tak jsme došly až do cíle. Byli tam! Hurá! A měli volný stan a chtěli s námi pobýt a my s nimi. Byly tam turistky z Teplic, které koukaly – jednak proto, že normálně vidí, a jednak proto, že si vzpomněly, jak jsme byli spolu v Dobrém. Byl tam plukovník s nezbytným cigárkem přilepeným na ret (myslím, že ho tam má i ve spánku), byla tam nesourodá ptačí dvojice Kavka, Slavíková a ještě nesourodější Kozlík se Sedlářem, manželé Majerovi z Domažlicka a samozřejmě spousta milých lidí. Nikdo se ani nezlobil na Majdu, že krade polínka z kuchyně a nosí je do našeho stanu, zřejmě mi chtěla udělat zásobou topiva pro případ náhlého ochlazení. Majdě se vůbec v M.A.S.H. líbilo. V našem stanu nebyly kavalce, a tak jsme měly pelíšky vedle sebe, což ji fascinovalo. Nějak ale nechtěla pochopit, že já mám spacák a ona jen ošklivou starou deku. Ráno ale byla nadšená, protože táborem protékal potok, v němž se mohla dosyta cachtat a následně si dopřát pleťovou masku z pilin a dřevěného odpadu u špalku na sekání dříví. Netušili byste, jak reprezentativně vypadá pak zlatý retrívr obalený senem a pilinami, zvláště když se přitom směje na celé kolo! A protože nám tam chutnalo jídlo, vyprávění i koupání, zůstaly jsme ty tři dny až do konce. Ačkoliv už jsme nestihly žádnou náročnou akci, nevadilo to. Byla pohoda a hezky u srdce. Ale na jedné dost dlouhé vycházce jsme přece jen byli. Prý Bartošova pec. Starý pecař, tedy hutní inženýr Jaromír

Kavka, sliboval netušené zážitky, až jsem se bála, aby mi to neohrozilo mou chlupatou kamarádku – myslím šlehající plameny a podobně. Nádherným údolím plným zurčícího kaskádového potoka, vůní a hovad jsme došli ke kýžené peci, posledních sto metrů přes mokřady po dřevěné hati. Starý pecař se chechtal mému překvapení, když jsem uzřela převis a pod ním jeskyňku tak pro Smolíčka. Růženka Slavíková do té pícky snaživě zahulákala, aby i Viktor Sedlář nepřišel o smyslové vjemy. Mladý pecař tam nebyl, asi šel s dědečkem na pivo. Tak jsme šli taky na jedno a byli jsme moc spokojeni, že do té „vysoké pece“ nikdo nespádl. A ani nám nevadilo, že nebyl odpich. I tak bylo o zábavu postaráno. Tak za rok zase na ne-viděnou, jak se u nás správně říká.

Jak jsme si užily konec světa

Na konec světa mám odjakživa vlastní názor. Stručně vyjádřeno – co má být, má být. A je-li tu někdo, kdo to nařídí či zařídí, určitě nenechá do svého velína kdekoho nakukovat. Ale znáte to. Masmédia se ucházejí o své spotřebitele, věštci o zviditelnění a vědci o popularitu. Tak i v souvislosti s letošním zatměním slunce si kdekdo chtěl přihrát svoji polívčičku, snad kromě zrakově postižených, kteří o různých stupních zatmění vědí své. I my máme své masmédiium, totiž časopis pro zrakově postižené Zora. Zde však žádné mimořádné instrukce aktuálně nebyly, a tak jsem se zařídila po svém. Dala jsem se do pohody a rozhodla jsem se, že konec světa neřeším. Pohoda mi vydržela pouze do předvečera konce světa. Pustily jsme si s Majdou televizní

zprávy. Nevím už, na které z televizních stanic zvěstovali ve shodě s omyly mistra Nostradama, že konec světa je neodvratný. Mimo to zatmění slunce bude takové, že při neopatrném zírání přijdeme o zbytek zraku nebo o veškerý zrak. To by ovšem v případě definitivního konce nebylo tak fatální jako skutečnost, že z toho zatmění se pomínou veškerá zvířata, vodící psy nevyjímaje. Dozvěděly jsme se, že již od kuropění budou zvířata neklidná, zdivočelá, splašená, možná přejdou i na lidožroutskou dietu. Přiznám se, že tato zpráva ťala do živého. Zavolala jsem si Majdu na koberec a položila několik dotazů – bude dřív zatmění, nebo konec světa? Pokud by byl dříve konec světa, nemá smysl se zabývat následujícími otázkami. Snesla bys případně na očích svářečské brýle souseda Houžvičky? Nebo to raději přežijeme ve sklepech? Anebo mi slib, že se nebudeš koukat do zatměného sluníčka! Jednu zničenou sítnici už totiž v rodině máme a já ty tvoje nádherné psí oči opravdu potřebuju! Radši mi dopředu řekni, jak podivné chování plánuješ, abych se mohla zařídit. Mohu ti dát prášek na spaní z lékárničky své tchyně nebo živočišné uhlí. Nic jiného tady na chalupě nemáme, co by tě mohlo ochránit před vesmírnými vlivy. Snad proto, že Majda je pes, a ne děd Vševěd, neposkytla mi žádnou uspokojivou odpověď. Ostatně nejspíš i Děd Vševěd se taky chystal na nastávající katastrofy a na blbé otázky by neměl pokdy. Uléhala jsem se smíšenými pocity a s modlitbou, která prý proti smíšeným pocitům pomáhá. Je to pravda. Toho rána jsme se obě probudily přesně v dobu, kdy pejsci chodí ven a paničky mají chuť na čerstvou kávu. Slunce svítilo přiměřeně, svět se točil a Majda se úspěšně vyvenčila. Vypila jsem kávu a přemýšlela, co se dá dělat v Jizerských horách v takový významný den. Šly jsme to

obhlédnout k sousedům. Někde se pralo, jinde hrabali louku, nakupovali a tak normálně. Tak jsme šly taky nakupovat, tam se člověk stejně dozví nejmíc. O konci světa, o zatmění, ale taky o mladé Vejražkové, která byla zase vidět s tím frajerem z Návarova. Pomalu se blížila jedenáctá a světla zvolna ubývalo, zatímco oblačnosti přibýlo. To mi po těch šílených vedrech připadalo skvělé a mé chlupaté přítelkyni rovněž. Oblékla si postroj domácí zvaný „šatičky“ a já si vzala bundu s kapucou. Příroda byla vstřícná a přívětivá, ošklivé horké sluníčko zalezlé. Radostně jsme šlapaly silnicí směrem k Držkovu, nahlas se vysmívající hloupým věštbám i zaručeným prognózám. Majda se moc radovala z neplánované dlouhé vycházky a nebyla ani divoká, ani depresivní, ani neměla chuť na lidské maso. V nejlepší náladě jsme vyklusaly na kopec Veselka, obešly naši obec a vykročily do lesa. Tam začalo lehce mžít a šero maličko přihoustlo. S úsměvem jsem vysvětlila té psí intelektuálce, že přesně takhle je to dobré, vzduch je svěží a vlhkost žádoucí. Ušly jsme něco přes půl míle, šero sice již neztemnělo, zato však vlhkost se stala, díky přechodu v hustý déšť, nejméně třísetprocentní. Majda byla výsostně spokojená, nadšeně capala v stružkách a proudech, které se valily v našem směru, a to k osadě Machlov. Já už neměla na sobě suchou ani gumičku od kalhotek, a tak mě napadlo, že ne konec, ale potopa světa nastala. Místo spásné Noemovy archy jsme – netradičně pod kopcem – potkaly budku, ve které nikdo nezůstává, protože je to autobusová stanice. Vzhledem k okolnosti, že autobus zde zastavuje pouze den před Štědrým večerem a 29. února, celá jsem se tam vyždímala a posléze znovu oblékla do mokrého šustákového zábalu z bundy a tepláků. Pan Priessnitz by měl radost, ale Majda se dost

nudila. Sucho v autobusové zastávce ji k ničemu neinspirovalo. Ze mě se začalo zvolna kouřit. Po nějaké chvíli déšť zcela ustal, první a poslední přívalová vlnka otekla někam do Kamenice a my se vydaly zpět k domovu. Do sprchy jsem si vzala frťana – to kvůli prevenci. Majda nechtěla, tak to spravil suchý pelíšek a psí suchárky. Když jsme se z toho konce světa vzpamatovaly, zhasly jsme všechna světla a jen při čajové svíčke poslouchaly z rádia Malou noční hudbu. A bylo nám moc dobře.

Zlatý pes ve zlatém listí

Divila jsem se, kde se ve mně vzala ta rozhodnost nebo snad odvaha zúčastnit se své první rekondice. Nejde ovšem o odvahu k rekondici – roky čtu v Zoře, jak takové rekondice vypadají. Kdyby články nadšených absolventů měly i autentickou zvukovou podobu, jistě by se neobešly bez výkřiků svědčících o rozkoši až euforické. Proto jsem si myslela, že mám dost jasno. Problém rozhodnout však měl trochu jiné než hodnotící hledisko. Otázky, které mi při úvahách o vlastní účasti vířily hlavou, se týkaly víceméně osobních témat – např. jsem už dost slepá na rekondici? Nebo: co si tam počnu sama, když tak mizerně vidím a nikoho tam nebudu znát? Nebo: co když všechno umím a budu se tam otravovat? Nebo: co když nic nebudu umět a budu akorát trapná? Nevím, jestli je každý kandidát na rekondici potenciální schizofrenik, ale já asi jsem. Nevadí, že mi v psychologických testech vyšlo něco jiného – omyly se připouštějí všude. Avšak držme se tématu – co tedy rozhodlo,

abych jela na rekondici do Mariánských Lázní? V první řadě jsem podlehla výstřednímu humoru svých přátel z loňského M.A.S.H., kteří mě na rekondici přizvali, myslím že asi s těmito slovy: „Pojeď! Když nic jiného, bude legrace. Když nebude legrace, budeme alespoň spolu a dáme řeč. Když ani to nevyjde, budeš v Mariánkách a odpočineš si.“ A tak jsem se rozhodla požádat pana Václava Mužíka z Domažlic, aby mi poslal přihlášku. Tajně jsem ovšem doufala, že jde o věhlasného hledače pokladů a že k přihlášce přiloží alespoň zlatý nuget nebo dva či tři. Přihláška přišla běžnou slepeckou poštou, a tak bylo hned na začátku jasné, že poklad se nejspíš nekoná anebo zlatokopové jsou držgrešle. Co naplat! Bezvadné ovšem bylo, že mě nejen vzali, ale se mnou i průvodkyni Majdu. Jely jsme autem, řídil můj manžel. Již před Berounem jsem si uvědomila, že sice vezu všechno pro Majdu, ale zapomněla jsem své společenské šatičky na ramínku v komoře. To se zbytkářům obyčejně stává. Spoléháme na zbytky a podstatné nám unikne. Majdě je hej, ta má svůj zlatý kožich stále s sebou a může v něm kamkoliv – do potoka, do Modré cukrárny i do divadla. Já s sebou měla šušťákový komplet, tlustý svetr, deset triček, turistické botky na nohách a lodičky v zavazadle. K těm lodičkám kabelku, ale jinak nic. Mokrát jsem slyšela, jak je dobré, když dáma v lázních nenosí pořád stejnou garderobu. Co si tam počnu bez šatů? Můj manžel, který za volantem trpělivě vyslechl mé skuhrání, nakonec nevydržel a nabídl mi platební kartu se slovy: „Stejně jsi to všechno zpackala proto, aby sis musela koupit něco na sebe.“ Byla jsem ohromená jeho nečekaným útokem, ale ne tolik, abych tou kartou opovrhla. Však se najde nějaký dobroděj a penízky vyzvedne, když na to nevidím. Tohle totiž Majdu v Jinonicích nenaučili, stejně tak

jako luštit křížovky a rozpoznat pánské WC od dámského. Nic není dokonalé. Dorazili jsme do hotelu Suvorov, někdy kolébka, nyní odborářů rakev. Možná se brzy rozpadne na anionty a kationty, ale zatím drží jakžtakž pohromadě a poskytuje zdravotně postiženým rekondicionistům dočasný azyl. Vaří tam dobře, až moc, a jsou vstřícní tak akorát. Bydlely jsme s Majdou na singlu, jak říkají Brňané, a nebylo to špatné. Obě jsme se chovaly jako dámy, takže to přežily i pokojské, které nás měly na starost – mám na mysli naše pohodlí a pořádek. Mariánské Lázně, které máte možnost navštívit, když podzim neví, co dělat s barvami, sluníčkem, zvuky a vůněmi, to je něco, co bych každému přála. Hlavně lidem, kteří se zapomínají smát a radovat se z čistého vzduchu, podzimu a taky jen tak. Mít radost z toho, že dýchám, chodím, že mi pes donekonečna a s nekonečnou radostí nosí ty svoje dvacetikilové aportky, že jsou kolem mě fajn lidé, kteří pomohou nebo si nechají pomoci, když je třeba. Anebo s vámi večer na pokoji popíjejí čaj a klábosí o životě. Každému bych přála prožít alespoň jedno odpoledne v úšovických parcích, nabrat si láhev minerálky a pak se sám sobě divit, proč se s tím tahám. Mít radost, že se zase povedla vycházka i nějaký výlet. Ke Zpívající fontáně, která je jednou z nezaměnitelných atrakcí Mariánských Lázní, jsem Majdu vedla jen jednou nebo dvakrát. Nějak ji nezaujal nabízený repertoár. Když jsem se aklimatizovala, chodila jsem na večerní vyhrávání se starými i novými přáteli bez psa. Ona tou dobou stejně raději spí, tak proč házet perly fenkám. Máte-li štěstí a můžete-li trávit nějaký čas v tak krásném místě, jako jsou Mariánské Lázně, buďte venku, jak to jen program dovolí. Pro Majdu i pro mě to byla nejlepší rekondice, jakou jsem si v dané chvíli mohla přát. Nežijeme

spolu dlouho, a tak nám tento pobyt přinesl spoustu nových zkušeností. Majda si suverénně osvojila hledání pěšinek a cestiček v pro mě nepřehledném terénu. Vždycky pochopila, kdy potřebuji její pomoc, i když třeba nebyla na vodítku. Ani jsem ji nemusela volat a ona přišla zjistit, zda vím o padlém stromu nebo výmolu, který mám v cestě. Poznámka autorky: Víte, jak poznáte v lese Němce? Zdaleka vás pozdraví. Víte, jak poznáte Rusa? Zdvořile odpoví na váš pozdrav. Víte, jak poznáte Čecha? Nezdraví vůbec, nikdy a nikoho. Nebojte se navštěvovat veřejná místa – kulturní a společenská centra, kolonády, kostely, obchody, cukrárny, památky apod. Umí-li se váš pejsek slušně chovat, je pro zrakově postižené lidi i pro vodící pejsky nejlepší vizitkou. Myslím, že dobrá zkušenost, kterou mnozí s Majdou udělali, otvírá dveře i našim následovníkům a následovnicím. Je dobré, když jedete do západočeských lázní, naučit se několik cizích jazyků. Jednak se snadněji doptáte na cestu či zajímavou pamětihodnost a jednak můžete svému psu simultánně přeložit například tuto cizojazyčnou větu: „Fuj, to je ale ošklivá a velká kláda, pro tak hezkou psí slečnu. Raději to polož, ať ti nevypadnou zoubky“. Málokterý cizinec předpokládá, že by snad vodící pes nerozuměl. Možná, že v cizině mají jiné metody pro jejich vzdělávání. Než jsem si zvykla, že se v turistických centrech mluví i jinak než česky, došlo nejméně jednou k zvláštním situacím. Například když jsem svým divadelním kukátkem zaujatě pozorovala nádheru secesních domů, oslovil mě německy hovořící cizinec. Domnívala jsem se, že si chce vypůjčit kukátko, a trochu jsem se bála, zda mi ho vrátí. Následně se však ukázalo, že by se rád trochu pomazlil s Majdou. Vypadal, že nemá blechy ani nekalé úmysly, a tak jsem mu to na chvíli dovolila. Jedete-li

s vodícím psem na místa bohatá na prameny a potoky – a to tedy Mariánky jsou – musíte se připravit na někdy nepříjemnou skutečnost, že pes nechápe konec koupací sezony. Někdy mě Majda doslova šokovala, když místo hledání apertu se proháněla v ledové vodě jakéhosi pochybného potoka. A to měla na sobě postroj! Do hotelu jsme se pak plížily potajmu, aby si nikdo nevšiml, jak mokrého psa chci propašovat do pokoje. Možná mi nebudete věřit, ale platební kartu na obnovení svého šatníku jsem nepoužila. Repertoár mariánskolázeňského divadla byl silně posezonní – alespoň pro mě. Na Zpívající fontánu jsem chodila v tlustém svetru a bundě, do lesa v šustlích a do postele v noční košili. To, co jsem si nenechala ujít, byl opravdický poklad. Ne zlaté nugety, ale zlatá a šťastná Majda ve zlatých lesích a v nádherných parcích. I ty byly zlaté a měděné v důsledku geniální prozíravosti jejich zakladatele. Tak tedy – díky, Mistře Skalníku, a zase někdy.

Zimní bouřka

Toho lednového dopoledne jsem měla romantickou náladu. Po splnění některých z mnoha povinností jsem usoudila, že je potřeba udělat také něco pro svou duši. Uvařila jsem si voňavý čaj, zapnula přehrávač a zcela se ponořila do Rachmaninovova klavírního koncertu. Majda ležela v pokoji nedaleko mě a prožívala si jeden z těch svých honících psích snů. V pokoji bylo teplo, útulno, a tak jsme si užívaly chvíle naprosté a dokonalé pohody. Ani jsem si nevšimla, že se venku skoro setmělo, což kolem jedenácté hodiny dopoledne

nebývá obvyklé. Když klavír dozněl, napadlo mě, že bych mohla zapálit svíčku, pustit si cédé s Olgou Štěpánovou a tvářit se, že je večer. Takové nápady mívají lidé, kteří mají dlouhodobý pocit, že jsou otroky času a chtějí alespoň někdy vybočit a učinit něco neobvyklého, nestandardního, nestereotypního. Já jsem jedna z nich. Do mého přemítání najednou – Prááásk! Rána zatřásla panelákem tak silně, že se ubohá Majda lekla, vyskočila na nohy a začala hledat své hračky s výrazem – zachraň, co můžeš!. Druhá rána byla slabší a vzdálenější, ale také pěkná. Polední tma byla téměř stoprocentní – alespoň pro mé zbytkové zrakové vnímání. No, pomyslela jsem si, je-li tohle konec světa, měla bych alespoň vyprat a zalít kytky. Kdoví, kdy na to ještě potom bude čas. Nějakou chvíli jsem chodila po bytě sem tam, trochu zpitomělá, trochu mimo realitu – za to může ta romantická nálada a Rachmaninov. A najednou to přišlo. Do apokalyptického ponura zazářil jakoby obrovský reflektor světla – a bylo to slunce. Párkrát ještě zafoukal vítr, vyčistil nebe do modromodra a venku se stal zázrak. Celý svět se ponořil do šlehačkového ticha ozdobeného modrojasem a s korunou slunce navrch. „Tak Majdo,“ pravila jsem své společnosti, „buď jsme v ráji, nebo se konec světa opět odkládá a venku nastalo romantično.“ Dlouho jsme neotálely – postroj, kulicha, bundu, tmavé brýle a hurá do říše Sněhové královny! Ti, kteří nás znají, vědí, že panelák, v němž máme domov, stojí úplně na kraji města, kousek od lesa. Je to moc dobré pro romantické paničky i pro pejsky. Vždycky je kam jít, kde si zaběhat a popřemýšlet, zkrátka vyčistit si hlavu i krevní oběh. U nás je to tak – když přijdeme na krásnou rovnou cestu, Majda může běhat, co hrdlo ráčí, a já zase si myslet na své věci. Třeba i v duchu psát povídku o sněžném psovi.

Kráčela jsem lesem s pocitem dokonalé spokojenosti, chtěli, snad i štěstí. Nic mi nechybělo – kromě části sítnice, ale na to jsem si zvykla. Naopak jsem byla moc vděčná osudu, kterému já říkám Pán Bůh, za to, že je tady ještě něco k vidění a že je to tak krásné. My, kteří milujeme kontrasty, máme vždycky dobrý pocit, když se nám něco tak pěkně vyloupne z toho jindy dost zamlženého světa. Tentokrát to byla dokonalá opartová grafika černých stromů na bělostném sněhu i křišťálem ozdobených větví na azurově zlatistém pozadí oblohy. Jako by les byl plný lustrů a lamp ze skláren Kamenického Šenova. Nemohla jsem se nabažit, šla jsem dál a dál, v duši dozníval klavírní koncert a na tváři jsem cítila takový ten poněkud slaboduchý úsměv blázna nebo šťastného pierota. Majda řádila v závějích, skákala, válela se v tom čerstvém sněhovém peří, vyhrabávala klacky a běhala za vyplašenými ptáky. Potkaly jsme pár dětí se sáňkami, které strašlivě hulákaly, smály se a výskaly. Paní učitelka je neokřikla, jen se na ně dívala a také měla ten zvláštní výraz na tváři. Říkala jsem si, že ten svět je přece jen v pořádku, když se děti, psi a učitelky takhle radují. Došla jsem na rozcestí, kde končí asfaltka – mimochodem na ní leželo dvacet centimetrů sněhu – a začínají lesní cesty. Uvažovala jsem, kde asi jsou, protože ta spousta sněhu všechno kolem změnila. Člověku, který normálně vnímá, ty změny nepřipadají možná tak velké, ale já mám své orientační body, svůj způsob rekognoskace terénu, a tak jsem si najednou nebyla jistá, kudy jít dál. Ta rozumná část mé bytosti radila čelem vzad. Ta druhá, ten romantik a estét, chtěl dál. Jak říkají v televizi – za hranice snů. Pískla jsem na Majdu, připnula vodítko a zavelela: „Jdeme, hledej cestu!“ Majda se na mě podívala, jako bych řekla nějaký vtip. Pochopila jsem,

že tentokrát ani ona nevidí nejschůdnější a nejvhodnější část terénu, kudy bychom mohly jít. Tak jsem to vodítko zase odepnula a šla jsem – na blind – jak říkají slepí Čechové. Nebylo to tak špatné. Sníh křupal pod nohama, jiskřivá krása kolem nepolevovala ve své intenzitě a bylo dobře. V pohádkách se stává, že hloupý Honza putující neznámou zeměpisnou šířkou v kritické chvíli potká dědouška, který za kus buchy sestaví itinerář pro další putování a navrch přidá dobrou radu. V mém případě zřejmě nic nemůže být normální. Kde se vzal, tu se vzal přede mnou krásný dědeček v beranici, smál se na celé kolo a nabízel Majdě přenádherný klacek. Mylně jsem pochopila, že to bude ten bájný průvodce a informátor zbloudilých českých prostřáčeků. Hned jsem se k němu měla velmi přívětivě a vemlouvala se otázkou – kudy, prosím, k milíčovskému rybníku? Ten děda byl nahluchlý nebo zlomyslný, že jsem mu nenabídla žádný pekařský výrobek, protože sice kamsi ukázal, ale nebylo to správně. Cesta – přesněji – relativně bezpečné místo mezi stromy a křovinami se postupně úplně vytratila. Cukrové křoupání pod nohama bylo méně intenzivní, zato se terén pode mnou občas povážlivě zhoupl. Nebylo pochyb – dostala jsem se na mokřinu, kterých je v tomto kraji hodně. Majdě se to sice líbí, zvláště podaří-li se jí nepozorovaně dopřát si bahenní koupel, ale já její nadšení obvykle nesdílím. Nyní jsem nevěděla, jak moc může taková bažina zamrznout a nepokračuje-li náhodou tím rybníkem, ke kterému nás ten senior z lesa poslal. Mezi stromy jsem zahlédla něco, co vypadalo jako cesta, ale následně se ukázalo, že je to zcela zasněžený potůček. Přestala jsem se zabývat úvahami, zda je mi v této chvíli vodící pes ku pomoci. Nechala jsem ji bez vodítka, s vědomím, že tady si musím poradit sama a že pes v jedné ze

dvou potřebných volných rukou není to nejšikovnější řešení. Bylo to vlastně poprvé, kdy mi Majda nepomohla. Jí to na náladě sice neubralo, ale já jsem si uvědomila, že i samostatnost, která díky vodicímu psu je jistě větší než bez něho, má své limity. Nabrala jsem si vodu do levé boty a pak jsem objevila vysoké stromy opodál. Usoudila jsem, že vysoké stromy nerostou v bažině, a tak jsem se k nim celkem bez dalších obtíží hlubokým sněhem dobrodila. Stály na vyvýšeném místě, nalevo i napravo pláň. Co je rybník a co je pole? Mám rukama odhrabat sníh a zkoumat, co je pod ním – zda žírná ornice, či nespolehlivě zamrzlý Milíčák? Také jsem si vůbec nebyla jistá, že jsem u správného rybníka. Moje obavy potvrdil i fakt, že místo abych z levé strany slyšela hukot dálnice, zaslechla jsem štěkot desítky vlčáků z pitkovického cvičiště. A to už jsem věděla, že tento rybník se jmenuje Vrah – jak příznačné – a že je hodně vzdálen od místa, které jsem si zvolila za cíl. Majdu jsem připnula do postroje a vydaly jsme se mezi těmi vysokými stromy nazdařbůh pryč od štěkající smečky, pryč od potůčku a houpavého sněhového koberce. Měla jsem takovou velmi neurčitou představu, kde jsme, ale žádnou představu o tom, jak se odtud dostaneme. Romantika už mě netěšila a Majda marně čekala na nějaký rozumný pokyn. Na její tázavý postoj jsem otráveně pravila: „Vpřed!“ – a nejistě mávla rukou před sebe, jak jsem to viděla u toho dědy. Věříte na anděly? Tihle byli na běžkách. Jeden měl červenou větrovku a druhý byl jen ve svetru. Vyptala jsem se na cestu. Byli velmi přátelští, kousek nás doprovodili a běželi dál, zřejmě za dalšími zbloudilci. Nebyly jsme už moc daleko od naší zaváté asfaltky, takže zbytek vycházky byl opět uspokojivý. Děti na sáňkách a pekáčích dál hulákaly, učitelky a maminky se

usmívaly, psi se váleli a honili v závějích. Romantická nálada se mi sice zpět nevrátila, ale ten bláznovsky šťastný úsměv ano. No řekněte, komu se dneska poštěstí potkat v cukrkandlovém lese pohádkového dědečka a dva anděly?

Věno

Některé nevěsty dostávají dvanáct tuctů povlečení s vyšíváním monogramem. Jiné truhlu zlaťáků či platinovou kreditní kartu s neomezenou dispozicí. Ta dostane dukáty, novou almaru a ještě kus pole. Jiná děvčata přinášejí do manželství vilu na Hanspaulce či alespoň auto nevídaných rozměrů a nevídaných schopností – pokud možno s osobním šoférem. V naší rodině se nic tak obyčejného nemůže přihodit. Nevěsta mého syna také přinesla věno – Filípek. Filípek je pes. Jeho myšlení odpovídá stáří a převažujícím znakům původu. Něco kolem sedmi let věku a něco kolem foxteriéra. Pradědeček snad mohl být foxteriér, ale náš Filípek nese tolik nepochopitelných genetických znaků, že odborník by nutně musel skončit s psychózou, pokud by se chtěl dobrat přibližné pravdy. Filípek by snad mohl vypadat jako foxteriér, ale to by na sobě nesměl mít béžově zlaté fleky. Určitě by musel mít cosi jako ocásek neboli prut. Nesměl by vypadat jako náš bývalý pastor – myslím, pokud jde o obočí a lehce káravý výraz ve tváři. A – pokud vím – foxteriéri střídají při chůzi všechny čtyři nožičky neboli běhy. Filípek chodí systémem dva dva, tedy jako velbloud. Přitom – na rozdíl od velblouda – chodí po špičkách. Převládající barva je smetanová, převládající nálada hysterická. Špatně

snáší cokoliv většího, než je on sám. Začíná to štokrletem u sporáku a končí parním válcem. U technických vymožeností mi jeho hysterie nevádí. Vadí mi, když napadá větší a dravé živé tvory, před kterými ho musíme zachraňovat. Mezi jeho silné stránky patří velmi výrazné libido. Nedávno se snažil znásilnit mladou pitbulku. Těžko jsem vysvětlovala majitelce, že ten náš malý psíček to tak nemyslel. Všichni svolaní svědkové totiž dosvědčovali, že jeho snaha o zajištění potomstva byla nejen cílená, ale především jednoznačně agresivní. Dlouho jsem si pak hrála s představou, jak by asi vypadali potomci těchto dvou dominantních jedinců. Filípek nesnáší – snad v důsledku nějakých juvenilních traumat – mnoho věcí. Nesmíte ho hladit, pokud nechce být hlazen. Pak hladíte, než vám ruka upadne. Nesmíte ho utírat, je-li zmoklý, nesmíte mu brát jeho klíště z jeho kožichu, nesmíte mu zakazovat pleťové masky z kravinců, žrát shnilé ryby a znásilňovat pitbulky. Nesmíte ho posílat na pelíšek ani ho nutit ochutnat vodu či večeři. A naopak – musíte ho pohladit, když chce. Musíte ho utřít, když je přece mokrý a je mu zima. Musíte ho chránit před mladými a náruživými fenkami, musíte ho zbavit klíštěte a dát mu pak něco dobrého na zub. A ne abyste zapomněli na čerstvou vodu do jeho mističky. Stará panna se všemi možnými vrtochy, převlečená za foxteriéra a s velbloudí chůzí, nemůže zprostředkovat tolik zážitků jako Filípek. Nicméně si myslím, že oba čerpali inspiraci ze stejného zdroje emocí a představ. Filípka miluje celá rodina. On je totiž osobnost, jak už tak bývají pejsci od filmu nebo z nalezince. On je ten druhý případ, ale k filmu by klidně mohl. Možná by vadilo jen to, že když má radost, vrtí se od pasu dál úplně celou polovicí, ocásku nemaje. Vrtí se tak intenzivně, že by se takový záběr musel snímat ultrarychlou kamerou,

aby to lidské oko vůbec zachytilo. Ale i naše radost z jeho ultraradosti je také těžko pochopitelná. Krátce řečeno – Filípek je potíživista, ale miluje nás a my milujeme jeho. Čas od času je mi toto věno svěřeno do péče. Ne vždycky – Filípek absolvoval svatební cestu svých páníčků do Alp. Zde málem zahynul na podchlazení, ale spravila to čokoláda a zbytek pochodu na břicho ženicha pod nepromokavou bundou. Také byl na italské Riviéře a mezi potulnými italskými vořechy reprezentoval kategorii Homeles of Bohemia. Přišel si na své, protože Italové milují zvířata a jejich humanitární pomoc v podobě bakchanálních zbytků je pro nás Čechy zahanbením i zamyšlením. Filípek je světoběžník a stopař, ale je rád i u nás v bytě nebo na chalupě. Prostě si tak k sobě patříme.

Najednou, uprostřed idyly rodinného života, přišel šok. Náhradní panička – tedy já – si přivedla do domu Majdu. Velké zlaté tele s univerzitou vodicích psů. Klidnou, inteligentní a hravou fenu. Rozčilující bylo, že nerefletovala Filípkovo kazatelské obočí ani hysterické záchvaty. Ponižující pro něho bylo, když se s ním odmítla hádat o pelíšek (byl pro něj stejně moc rozlehlý) i o své granule, které náš favorit bytostně nesnáší, ale byl ochoten se jimi udávit, protože nebyly jeho. Její ignorance k Filípkovým rozmarům i radostný nadhled byly prostě iritující. Vrcholem bylo, když se jí snažil svým mimoběžným cvalem uštvat a ona se zastavila, aby ho mohla snožmo přeskočit. Po této události byl dlouho nostalgický, odmítal žrát, ani chovat se nechtěl. To kuře tehdy sežral jen proto, že pět lidí dávalo příčinlivě najevo, jakou chuť na ně mají. Bylo mi ho líto, když se snažil svou malou tlamičkou urvat Majdě desetakilový aport, aby ukázal, kdo je tady chlap. Dojívalo mě, když ze všech svých maličkových sil očůrával celý okres, aby ta blondýna viděla, že on je

mládenec k pohledání. Bylo mi ho líto, když se manifestačně předváděl, jak umí zašlápnout malého čivavu a nakonec se nechá plácnout novinami jeho majitelky. To všechno Majda viděla, ale zároveň nekomentovala vědouc, že ona má své jisté. Vychovala jsem dvě děti. Častokrát jsem zažívala horké chvíle, když se o něco hádaly a já musela najít kořen spravedlnosti – samozřejmě vždy na úkor jednoho nebo druhého. Tehdy mi ta spravedlnost připadala srozumitelná, a tak jsem ji dokázala obhájit ve svém svědomí i před dětmi. Najednou – dvě psiska mi zcela rozbila model morálního prožívání a rozsuzování konfliktů. Marně jsem říkala: „Majdo, jsi sice větší a chytřejší, ale zkus být také moudrá. Ignoruj ho a zároveň buď trochu laskavější. Vždyť je malý a sirotek k tomu.“ A Filípkovi: „Jsi už přeci starej chlap. Nebudeš se shazovat před pubertální blondýnou. Ukaž, že máš rozum a zkušenosti k nezaplacení. Dám ti potom skelítek z největšího kuřete, jaké jsem potkala v obchodě s drůbeží.“ Nic nepomohlo. Frustrace, trdomyslnost i záchvaty vzteku se dostavovaly ve stále kratších frekvencích, a navíc i bytněly. Mladí rajzovali stopem po Evropě a homelesa Filípka nechali u nás. A já měla naplánovaný výlet do Jizerek, aniž mi bylo jasné, jak to s těmi dvěma psími blázný zvládnou. Kamarádka, s kterou jsem se na výlet těšila, vzala celou věc sportovně. Když zvládnou dva dementní jezevčíky svých rodičů, zvládnou i Filípka. „Ty se starej o Majdu, Majdo, ty se starej o paničku!“ Takto nařídila a takto jsme vyrazily. Ona s Filípkem na řemínku, Majda v postroji se mnou. Majda po levé straně silnice, Filípek po pravé, tak, jak je zvyklý ze stopování. Majda kolem kaluží, Filípek přes kaluže. „Majdo, vyvedť! Filípku, polez!“ Majda přes hory, Filípek přes doly. Bylo to dost o nervy. Má přítelkyně, s kterou jsem nachodila již kolem

pěti set kilometrů bez nehody, byla totálně vyřízená. Filípek dělal přesný opak toho co Majda. Naštěstí jsme se nemusely vyhýbat vlakům ani karavaně slonů, protože tím bych své kamarádce zajistila definitivní konec putování. A pak jsme došly. Kousek od okresní komunikace se rozvalovala obrovská louka plná krtin a myších děr. Zde jsme se rozhodly vydechnout naposledy. Ještě jsem zavolala manželovi mobilem polohu, kde si může vyzvednout naše ostatky a ty dva pesany jako dědictví. Obě jsme se svalily, podepřely se bágličky, vytáhly zbytky zásob a přemýšlely o posledních věcech člověka. Pak nás z únavy a duševního marasmu vytrhla neuvěřitelná scéna. Majda začala mohutnými packami vyhrabávat díru do středu země. Filípek ji vzrušeně pozoroval a přitom jiskřil pohledem i zježenými chlupy na hřbetě. Také jí radil nejlepší technologii norování. Je v tom fakt dobrý. Po chvíli se Majda unavila a Filípek nastoupil. Z vyhrabané štolý mu koukala jenom dírka v místě, kde by měl mít ocásek, a zadní tlapky, kterými odklízěl vykopanou zeminu. Pak se vynořilo něco, co vypadalo jako maličký horníček bez přílby. Plivalo to hlínu a následně se to zhroutilo. Nastoupila Majda. Hrabáním obouruč učinila z nory kráter, a když měla fajrunt, byl zde opět Filípek. Máme fotky. Na jedné je prdelka bez ocásku, na druhé obrovský zlatý prapor bez psa. Unisono to nešlo, nevešli by se. Ve finále Filípek zařval mocným hlasem a tu myš konečně ulovil a zakousl. Vítězně ji před očima Majdy sežral, podepsal vzniklou haldu a s důstojnou tváří nastoupil do auta, které zrovna můj manžel zaparkoval na kraji louky. Majda se oklepala od hlíny a nastoupila za ním. Mám takový pocit, že mu říkala – fajn hochu, tu myš ti přeju. Ale nezkusíme přece jen vyloudit tatrunku nebo tak něco? Že

chcete vědět, jak funguje naše rodina? Dialekticky. V jednotě a boji protikladů.

Voko bere

Někteří lidé rádi soutěží – soutěží mezi sebou, překonávají osmitisícovky, trhají telefonní seznamy, pletou kilometrové šály, aby se dostali do Guinnessovy knihy rekordů, na nejvyšší stupeň vítězů olympijských her nebo alespoň do nějakého slosování s výhledem na výhru domácího spotřebiče či jiného atributu výkonnosti. Také pejsci rádi soutěží. Tu je vidět v televizi, jak pořádají přehlídky psího zpěvu, utíkají za umolousanou kožešinou nebo s mnoha psími kaskadéry zachraňují tonoucí či přinášejí v zubech uštvaneho zločince. Já ani Majda žádné takové ambice nemáme. Máte-li zrakovou vadu, jistě se dostatečně nadřete s překonáváním překážek cestou na pracoviště či s občasnými zápasy o normální lidskou důstojnost. Máte-li ke zrakové vadě provázejícího psa, který s vámi vaše břemena sdílí, jistě ani po něm nebudete žádat, aby se zúčastnil závodů v kráse či obraně vlasti. Jste oba rádi, když jste v pohodě, když sluníčko svítí a není zas horko k padnutí. Majda i já každé ráno vycházíme s modlitbičkou k psímu i lidskému Stvořiteli – chraň nás před hloupými lidmi a zlými pejsky! Větší nároky nemáme, jsme rády, když jsme zdravé a veselé. Toto jsem odkoukala od kamarádky dětské lékařky, která si myslí, že zdraví a veselá mysl je základní předpoklad pro přežití lidského i psího druhu v našem rizikovém světě. Majda i já jsme si tohle léto užívaly s úsměvem na rtech i s chválou

našeho relativního zdraví. Občas se něco najde, nějaký ten mráček zakryje slunce zář, ale celkově nám bylo fajn. Až přišel dopis. Některé dopisy člověk podvědomě čeká, ale i pak se diví, kdože si to na něj vzpomněl a proč. Tenhle dopis přišel z Jinonic v Praze, kde je Středisko výcviku vodicích psů. Byl adresně neadresný – rozuměj, adresa na obálce byla moje, vnitřek kopie tiskopisu s přihláškou na mistrovství republiky ve výkonu vodicích psů. Po přelouskání dopisu jsem se opotila a Majdě jsem sdělila, cože se to po nás chce. Účast v soutěži! Věc nebývalá od let trávených na pionýrských táborech. Majda se začala tím svým psím způsobem velmi srdečně a vstřícně usmívat, což mě zaskočilo. Doufala jsem v nerudný pohled s doporučením, abych tu věc hodila do koše. Zavolala jsem tedy do Jinonic. Moc neposlouchali, spíš povzbuzovali. Pochopila jsem, že je to asi hotová věc a také trochu i náš výraz solidárnosti s prací střediska, a že tedy tu přihlášku nemám zahazovat. Dala jsem si čtrnáct dní na rozmyšlenou. V tu dobu jsem Majdu sledovala, jak je vlastně na tom s těmi konvencí uznávanými pokyny. Výsledek byl, že jsem sice přihlášku poslala, ale zároveň jsem žádala o rezervaci posledního místa, což mělo být povzbuzením pro ty, kteří byli také nejistí. Na seřadiště či shromaždiště nás přišlo mnoho. Netušila jsem, jakou bude mít Majda radost, až potká kámoše a kámošky z jinonické „univerzity“. Říkala jsem si, že kdyby nic jiného, tak tohle stojí za ty nervy. Všichni se tam pusuovali (rozuměj psi), objímali, skákali, vrtěli. Tak radostný psí mejdan by si snad nevymyslel ani pan Čapek ve svých psích příbězích. Z páníčků a paniček jsem mnoho lidí neznala, ale bylo moc milé se seznámit s těmi, jejichž jména jsem si pamatovala třeba ze Zory nebo z Naší šance či jiných „zrakově postižených“ médií. Před

slavnostním zahájením jsem zjistila, že je velkým handicapem nemít s sebou také lidského průvodce – tak jako to bylo pro tuto chvíli v mém případě. Má rodina odjela z města do přírody předpokládajíc, že my s Majdou si své věci dovedeme zařídit. Kamarádky, které jsem pozvala, sice dorazily, ale až v průběhu zahájení mistrovství, myslím, že to bylo při slavnostním, leč příjemně střízlivém proslovu představitele Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých. Zkrátka – průvodce je třeba. Musí vám hlídat osobní zavazadlo, zjistit, kde je na Karlově náměstí nejbližší WC i občerstvovací stanice, a vůbec – poskytovat zázemí, které prostě v parku na náměstí být nemůže, ježto je to místo veřejné – a to je právě ten vtip. Aby byla veřejnost informována. A byla. Když byly splněny úvodní formality včetně čestného slibu závodníků, že budou čestně závodit, odebrali jsme se k jednotlivým disciplínám, které jsou dvě – poslušnost (jasně, že psa) a chůze ve frekvenci pouličního ruchu po předem vytipované trase. Měli jsme vylosovaná čísla a podle jejich pořadí jsme nastupovali k výkonům v uvedených disciplínách. Znáte to úsloví, že někdo kouká jak vyvoraná myš? Já jsem takhle koukala, když mi na stanovišti vyhrazeném pro výkony v poslušnosti pan rozhodčí zavelel: „Připravte psa k aportu!“ Většinou se lidem jevím jako asertivní osobnost, výše uvedený požadavek mi však naprosto vyrazil dech. Cože to mám udělat? Jak mám tu Majdu připravit? Mám jí hodit, aby ji ten člověk přinesl? Zeptala jsem se nejistě, jak to ten pán myslí, ale jen nějak neurčitě zabrblal. Posadila jsem Majdu k noze, zastrčila vodítko za postroj a pak jsem hodila do prostoru před sebou pouzdro na brýle, které mi moje fenka stále odněkud přináší. Vsadila jsem totiž na jistotu. Zavelela jsem: „Přines aport!“ – a čekala, že Majda přinese futrálek

rychlostí, která hrozí sražením vazů. Ale ouha – ten věrný pesek, který vytušil mou nejistotu, se ke mně přitiskl celým tělem a výrazem svého krásného obličejce mi sdělil: „Nikdy tě neopustím, kašli na brejle, jsem tady s tebou.“ Dojalo mě to a vzápětí mi došlo – s vodítkem, byť vetknutým za postroj, mě opravdu neopustí. Vždyť i při venčení jí ho musím sundat, aby vykonala svou potřebu. Pan rozhodčí vyjadřoval lehce pobavený, avšak naprosto odmítavý postoj k našemu výkonu. Vysvětlovala jsem, že Majda bez vodítka poletí pro aport jako blesk, dokonce jsme mu to předvedly – ale nic platno. Aport – nula bodů. A zvorala jsem to já. Po této malé, leč zahanbující epizodě jsme se s přišedšími průvodkyněmi dohodly, že zajdeme do pizzerie ve Václavské pasáži na kousek něčeho dobrého, na kafe a trochu chládku. Měli jsme vždy skoro hodinu přestávku, než na nás došla řada v další disciplíně. Donesly jsme se všechny čtyři včetně Majdy do italsky se tvářícího podniku, kde se začasť občerstvujeme, jsme-li ve městě poblíž Karlova náměstí. Je to tu tiché, útulné a jídlo, kávu i víno mají dobré. Proto Majda už vrtěla celým tělem, že si konečně odpočine v chládku plném vůní a pohody. Také zde dostala čerstvou vodu a kousek dobrého pizzového chleba, mňam!. Osvěženy jsme se vrátily zpět na stanoviště a vyčkaly, až na nás přijde řada, abychom mohly „do frekvence“. Konečně jsme byly u startu! Jestli jsem měla trému u předchozí disciplíny, byla to tréma tak říkajíc zahřívací. Teď šlo o život. Ne snad kvůli frekventovaným ulicím, na ty jsme zvyklé, ale konkrétně kvůli očekávanému veřejnému zájmu, který jsem však pro vlastní osobu tak nějak neočekávala. Od startu totiž s námi vyrazil štáb České televize, který si umínil, že nafilmuje celou naši trasu, jak jí s Majdou procházíme. Ke štábu se připojily mé dvě kamarádky,

kteřé chtěly před Majdou vystupovat inkognito, aby ji nerušily ve výkonu. Směšné – věděla o nich půl hodiny před tím, než se začaly maskovat. A tak jsme šly. Sluníčko peklo jako na Tahiti, mně se pod zaslepenými brýlemi potil celý obličej a nemohla jsem s tím nic dělat, protože jsem nechtěla Majdu připravit o další body kvůli nějakým kosmetickým nutnostem. Majda šlapala jak o závod – a pak to přišlo. Měly jsme odbočit vpravo a to byla Václavská pasáž. Pak jsme měly najít dveře – našly, ale paní rozhodčí nebyla spokojená. Vrátily jsme se do výchozího bodu a našly lepší dveře. Ale to už asi neplatilo. Vyšly jsme opět do té výhně venku a před nohama se nám plazil kameraman, který chtěl zřejmě vědět, jestli se Majda při výkonu usmívá. Během zbylé cesty jsem přemýšlela o dvou věcech – mám-li dostatečně čisté boty, abych se nemusela před deseti miliony diváků stydět. Druhé téma, které přemílala moje horkem zapařená mysl, bylo: Je možné, že je ta Majda tak pitomá a zapomene na dveře pizzerie, které zná lépe než já ty své uprášené boty? Po zbytek trasy už se nic zvláštního nepříhodilo, dorazily jsme v pohodě zpět na Karlák. Neviděla jsem pochopitelně, co se odehrálo v pasáži, ani jsem neviděla, co se dělo mimo mé zanedbatelné zorné pole kolem nás během závodění. Vyzvídala jsem na kamarádkách, které vše sledovaly a fotily. V té pasáži Majda minula dveře, které chtěla paní rozhodčí označit, ale naprosto sebejistě hodlala vstoupit do pizzerie, kde jsme před hodinou hodovaly. Po výtce našla lepší dveře, ale bylo už pozdě. Pak jsem se také dozvěděla, že to, o čem jsem si myslela, že je černá díra, byl vestibul jakéhosi hotelu, z kterého jsme zase bez úhony vyšly. A ten dav, do kterého jsme vletěly a který mě chtěl zřejmě někam navigovat, byla svatba, která se zapomněla včas rozestoupit, abychom mohly

projít. Možná jsem zapomněla včas řvát: „S dovolením, s dovolením“? Konec byl velkolepý. Ve slavnostním ceremoniálu na rozloučenou už mi nechyběla průvodkyně, naopak jedna přebývala. Majda obdržela za 21. místo krásnou medaili, diplom, blahopřání a tři tašky psích dobrůtek jako odměnu. Všichni byli moc milí a hodně nám blahopřáli. Televize si také s námi vyměnila pár slov, která nakonec – včetně kousku chůze po trase – byla ve večerních Událostech spolu se záběry na hrající si psy a s pěknou řečí rektorky jinonické psí univerzity. Po ceremoniálu jsme se s Majdou vrátily k lavičce, kde kamarádky dělaly to „zázemí“. Obě nás velmi poplácávaly a hulákaly: „No vidíte, holky, bylo to skvělé – jednadvacet, voko bere!“ Uvědomila jsem si, že je to velmi příhodné úsloví pro někoho, komu normálně voko nebere skoro nic, a tak jsem byla ráda, že přece jen nejsme poslední. Kámošky nás posadily i se všemi taškami do metra, popřály šťastnou cestu a odešly na rande. Každá na jiné, ovšem. Sedím si na místě vyhrazeném pro osoby s vodicím psem, šťastná, že už máme to martyrium za sebou. Po bradu jsem zcela zavalená igelitkami s odměnami. Majda spokojeně leží, na obojku medaili. Když jsem se připravovala, že vystoupíme, nějaká paní si všimla Majdina trochu namyšleného výrazu i medaile. Zeptala se: „Copak dostane ten šikovný pejsek za odměnu? Vidím, že má nějaké vyznamenání?!“ Nemajíc prázdné ruce, ukázala jsem bradou na igelitky s odměnami a legem sponzorů. Ale dotěrná paní nedala pokoj: „No jo, to je její! Ale co dostane od vás!“ „Mimořádně ode mě dostane večeři,“ odušila jsem unaveně a ponechala zkoprnělou zvědavkyni jejím úvahám Ten den už na mě bylo té veřejnosti nějak moc.

Klon – neboli Synáček

Také se vám při pomýšlení na možné produkty genetického inženýrství ježí srst, případně vlasy? Majda nemá ráda experimentování s přírodou. Je to asi tím, že jsem jí nedávno vysvětlovala rozdíl mezi druhy stvořenými a vyvinutými. Občas si takhle polemizujeme na téma evoluční a kreacionistické teorie vzniku člověka a psa. Nijak nás to neobtěžuje, protože každá víme své. Ale, propánajána, ani jedna bychom se nesmířila s nějakým klonováním! Ať klonopes, ať klonočlověk – rozumnému živočichu je z pomýšlení na něco takového nanic. Až jednou – kde se vzal, tu se vzal. Vypadal jako Majda. Zlatou barvu, přívětivou smějící se tvář, zlatý ohon se světlejším praporem, platinově blond kalhotky vyčuhující zpod bledě zlatého kožíšku. Celá Majda. Jenže to byl kluk. Klučiček, sotva odrostlé štěně. Zjevil se na naší zahradě jednoho podzimního dopoledne, když zrovna spadalo zlaté listí s třešní a pokrylo nám dobrou půlku zahrady. Nejdříve jsem myslela, že mám nějaké vidiny. Přišla jsem do kuchyně a žádala svého manžela, aby zanechal kávy a denního tisku a šel se podívat na zahradu. Nevěřila jsem samozřejmě svému notně slabému zraku a potřebovala jsem svědka. „Vidíš to, co já?“ optala jsem se nejistým hlasem. „Vidím,“ pravil poněkud přihloupě můj drahý, „vidím Majdu vypranou na devadesát a prohnanou sušičkou na prádlo. Prostě, hodně sepraná kompenzační pomůcka, pokud to chceš vědět přesně.“ On je totiž technik a má rád exaktno. Mě obešlo podivné mrazení. Kdyby si na naší zahradě hrál s poletujícími listy a zapomenutým balonkem sám E. T., nebyla bych tolik znepokojená. Takové

figle znám z amerických filmů. Jenže ta bytost opravdu vypadala jako o dvě třetiny zmenšená kopie naší Majdy. „Tobě je to jedno?“ zeptala jsem se útočně manžela. „Nejen, že vypadá jako svůj vlastní klon, ale jak mě bude vodit, když je zatraceně mrňavá?“ (To jsme pozorované stvoření ještě neidentifikovali a dalo se uvažovat o nějaké přírodní pohromě přímo spáchané na Majdě.) „Všechno má řešení,“ pravil můj bezfantazijní exaktní manžel. „A vůbec, měla by ses vyhybat alkoholu, když to s tebou dělá tohle,“ pravil dost nelogicky. Snídali jsme oba totéž – kafe bez rumu a loupáky s džemem zaručeně nealkoholickým, takže jsme měli oba naprosto identické delirium. Pět vteřin před tím, než jsem se nadýchla, abych svého milého shodila z verandy, se přiřítíl utržený vagon – naše Majda, originál. Odběhla si na toaletu do vzdálenější části našeho pozemku, takže chvíli nebyla k mání. Plácla „klona“ tlapkou, sebrala mu balonek a odvedla ho do kuchyně, kde předvedla žebravého pejska. Klon učinil totéž. Rezignovaně jsem vyndala z plechovky pár granulí a dva suchárky, natočila čerstvou vodu do dvou misek a čekala, co bude dál. Pojedli, vypadli, hráli si. Sedla jsem si na schody a celá u vytržení sledovala to kino. Majda vláčela klacky, na nichž byl zavěšen klon, metala kozelce a válela sudy, skákala na poletující listy a hrabala tunely ve zrytých záhonech. Klon dělal totéž, někdy v dokonalé synchronizaci, někdy s půlsekundovým zpožděním. Něco jsem viděla sama, něco mi nadšeně komentoval manžel, který přisednul, aby lépe viděl. Z plánovaně pracovitého dopoledne nebylo nic. Jo, pane Hrubeši, ráda bych to natočila a získala skvělou cenu ve vašem pořadu. Víím, že i diváci ČT by si přišli na své. Ani chvílku bych neváhala a točila, věřte mi. Jenže nějak mi ta moje kamera obskura neslouží, a tak mohu ty skvělé gagy

částečně vidět, avšak spíše jen tušit a domýšlet. Ale věřte mi, i tak je to supershow, jak by řekli lidé od masmédií. K obědu jsme si vzali instantní polévku a chleba se škvarkama. Samozřejmě jsme stolovali na schodech, abychom o nic nepřišli, a samozřejmě jako honorář padlo něco škvarků. Majda se svým Klonem – všimněte si, prosím, již velkého „K“ na počátku slova, byli prostě neodolatelní. Vidívám často retrívry při hrách, jeden můj známý psycholog dokonce tvrdí, že jsou rasisté, že se poznají na sto honů a milují se i třeba jen z vyprávění. Něco na tom pozitivním rasismu je. Co však předvádí Majda s Klonem, je dost neopakovatelné i v dějinách retrívrů. Den pokročil. Po obědě, tentokrát nepřilíš slavném, chodíváme do lesa. Někdy na vodítku, někdy bez vodítka. Znímám tam každý kámen, a tak se nebojím po určité trase chodit sama s Majdí rolničkou na doslech. Klon šel samozřejmě s námi. Trochu jsem se bála. Ta zmenšená varianta zlatého retrívra mi velmi připomínala lišku – a byl přece podzim, to mají myslivci pré. Prvního myslivce jsme potkali asi dvacet metrů za naší zahradou. „Ááá, Majda se synem,“ pravil přívětivě. „Jak to myslíš, Františku?“ zeptala jsem se bezelstně. „No, říkala Skřivánková, že máte štěně. Ale není nějaký divný?“ zeptal se vzápětí. „Divný je,“ odušila jsem, „hlavně proto, že to není její syn, ale klon.“ „Co nepovíš?“ formálně se optal mysliveček František, a aniž čekal na odpověď, zmizel ve svém útulném domku. Tak dostal klon opravdické jméno – Synáček. Naučil se na ně reagovat za kratinkou dobu. „Synáčku, ke mně. Synáčku, padej domů. Synáčku, vezmi si.“ Chytrej kluk, na mou duši. Nebrali jsme si ho do domu, věděli jsme, že někde bydlí, a nechtěli jsme, aby zdomácněl u nás. Když jsme ho posílali domů, zamával ohonem na rozloučenou a odběhl. Vždycky

rychle pochopil, co se od něho čeká. Všiml si třeba, že Majda přijde na zavolání a dotkne se čenichem mé levé ruky. Jednou jsem hulákala v lese: „Synáčku, kde jsi, pojď ke mně.“ Nikde jsem ho neviděla a rolničku on nenosí. Najednou cítím drobné zoubky, které se zkouší zachytit prstu mé levé ruky. Stál na zadních a snažil se dosáhnout, abych věděla, že je u mě. Úplně mě okouzlit, a nejsem sama. Synáček se stal dalším favoritem rodiny. Jakmile Majda vyjde na zahradu a zacinká svým orolnickovaným obojkem, Synáček doslova vyrostle ze země vedle ní a okamžitě ji vyzývá ke hrám. A to by nebyla Majda, aby na to ihned nepřistoupila. Jen s aportem je potíže. Majda má ráda ne klacky, ale pokud možno klády. Vleče se s tím nákladem celá říčná a šťastná, že má takovou kořist. Vtom příběhne Synáček a snaží se jí kořist urvat. Váží sice desetkrát méně než ta kláda, ale to ho neodradí. Zavěsí se na volný konec a Majda tak nese kládu se Synáčkem, který se sotva dotýká země zadními nožkami, ale aport nepustí. Jsem původním povoláním pedagog. Tak do toho, paní učitelko! Majda přivleče půldruhametrový klacek. Dobrá. Vyvinu všechnu svou sílu a klacek dupnutím rozdělím na dva díly – malý a velký. Tyto kusy hážu obouruč tak, aby na Synáčkově straně byl menší a na Majdině straně větší. Oba samozřejmě pádí k té větší části a situace se opakuje – Majda běží ke mně, v hubě má kládu se zavěšeným klonem – pardon, Synáčkem. Také jsem zkoušela hodit nejdřív maličký klacek Synáčkovi a podržet Majdu a teprve potom hodit větší klacek Majdě. Ne, ani to nejde. Majda kašle na oblíbený rozměr a vychytrale na Synáčkovi vymámí směšnou větývku. Ten samozřejmě neváhá a vrhá se k volné kládě. Jsou skvělí, když jsou pohromadě. Když napadl sníh, Majda se v něm rozkošnický

brodila a tunelovala cestu pro Synáčka. On však nedbal a úžasnými skoky nad sněhem, aby měl přehled, doskákal až ke mně. Tam, kde Majda kráčí, Synáček běží, tam, kde Majda běží, Synáček cválá, tam, kde Majda cválá, Synáček skáče. Stále s úsměvem, stále dobře naložený, vstřícný a při chuti.

Nastal den odjezdu do Prahy. Majda dostala šatičky a zatím na polovolno kráčela vedle mě na náves, kam přijíždí autobus zvaný Pražák. Synáček nám samozřejmě dělal garde, i když mu bylo trochu divné, proč se Majda chová tak formálně. Došli jsme všichni k zastávce, Majda šla pěkně předpisově na vodiči podle nohy. To už Synáčkovy nervy nevydržely. Skákal Majdě na uši a dožadoval se vysvětlení. „Teď na tebe, hochu, nemám čas. Vidíš přece, že pracuju, ne?!“ Koupili jsme si jízdenku, Majda důstojně ulehla a já se zeptala manžela, co Synáček. „Ale,“ pravil smutně manžel, „sedí u lavičky a nevěřícně vrtí hlavou.“ Tak jsme mu odjeli. Hned jak přijedu do Prahy, zavolám do jinonického střediska, jestli mezi žadateli o vodícího psa není někdo z kmene Pygmejů. Věděla bych o skvělém trpasličím vodícím psu. Jen ty šatičky by se musely koupit v prodejně podměrečných velikostí.

Smuteční oznámení e-mailem

Odesláno: 27. ledna 2010, 19:56. Předmět: Majda. Milí přátelé, s velkým smutkem vám oznamuji, že dnes odešla moje fenka Majda. Ještě ráno mě odvedla na veterinu, ale měla krvácení do břicha z nádoru na slezině. Odešla tak elegantně, nevtíravě a ohleduplně, jak dvanáct let žila. Děkuji všem, kdo ji měli rádi za přízeň a účast. Jarka Novotná/Delicie Nerková

2. Z DENÍKU POD PSA

Dost dlouhou dobu jsem lenořila – tedy pokud mi Pubertáčka dala pokoj – v našem společném kotci a myslela na své věci. Občas mě člověci z Velkého Domu vzali proběhnout ven, hráli si se mnou nebo mi dali něco k snědku. Vždycky mi připadá, že by toho krmení mělo být mnohem víc. Ale prý ne. Přicházela i Jedna z Nich, oblékla mi ty nesmyslné bílé šaty, co se oblékají, když má jít pes do práce. Pak jsme spolu chodili a Jedna z Nich mi dávala dobroty, když jsem dělala svou práci dobře. Snažila jsem se, aby těch dobrot bylo co nejvíc. Po práci se Jedna z Nich vrátila do Velkého Domu a já k Pubertáčce. Mám jí plné zuby, chňape po uších a bere mi aporty, které si sama neumí ulovit

Dnes přišla Vona. Má asi trochu umřelé oči jako někteří lidé. Moc nevoní, ale umí přátelsky cenit zuby. To lidé dělají, protože nemohou vrtět. Když jsem ale já přátelsky zavrtěla na ni a pořádně jí olízla tlapku, ukázalo se, že její tlapky jsou moc příjemné, podobně jako například u Jedné z Nich. Tak jsem si řekla, že bychom se mohly skamarádit. Zdálo se mi, že si to myslí taky. Ale bylo nás tam hodně – jako psů – a Vona vypadala, že nás má všechny ráda. Možná tady s námi chce bydlet? Mohla by být v mém kotci místo Pubertáčky.

Vona přišla zas a také Jedna z Nich. Jdeme do práce společně, a to je legrace mít obě na vodítku. Myslela jsem, že

budu dostávat dobroty od nich obou. Vona mi dávala, ale Jedna z Nich nějak zapomněla. Dokonce si pak odepnula svoje vodítko a courala se za námi. Vona vydává veselé zvuky vysokým hlasem, jakoby poštekává, když se nám něco povede. Já nemám tak vysoký hlas a také pořád necením, ale zato umím vrtět a mlátit ocasem o zem, když chci někomu říct, že bych měla velkou radost z pohlázení. Vona tomu docela rozumí, poštekává a cení se skoro kolem celé hlavy (jak to jen dokáže?). Líbí se mi to, a tak jí přinesu aportek.

Hned ráno přišla do Velkého Domu Vona a s ní Von. Přinesli mi úplně nové šaty a spoustu hraček. Mají tady auto. Auta mám ráda, jen musím dávat pozor, jestli nejede k doktorovi. To ráda nemám. V autě byla na zadním kanapi deka, to vypadá, že tam může jezdit pes?! To jako já? Ale to je báječné! A tak jsem na nic nečekala a uvelebila jsem se tam, než přijde třeba Pubert'áčka nebo někdo z cizích člověků. To by se tam pak pes nemusel vůbec vejít. Vona i Von roztáhli tlamky a vyštěkávali veselé zvuky a pak mi dali sníst úžasně voňavou věc, kterou Vona měla na tlapkách. Jedna z Nich stála kousek dál a jako by mi chtěla něco říct. Já se ale bála, aby mi neujelo to auto, co mají Voni. Tak jsem čekala, až přijde za mnou. Trochu se jí klepala brada a vydávala smutnou vůni. Nepojede se mnou? Asi ne. Určitě se brzy uvidíme.

Von a Vona mě přivedli na nějaké nové místo. Byl tam pelíšek, ale moc nevoněl. Misky na vodu a na krmení tam byly, takže to bude v pořádku. Dali mi spoustu hraček, které se dají nosit třeba celý den, protože mi je tady žádná Puberťačka nebere. Von mě pořád drbe, říká, že si mě musí užít, než půjde do práce. Také chodí do práce? Koukám, jestli má bílé šaty a rolničku, ale Von nemá nic než ty věci, které člověci nosí místo kožíšků.

Celou noc jsem čekala, že přijde Jedna z Nich, ale nepřišla. Je mi smutno. Vona i Von mě sice pořád drbou a hladí, ale psovi se stýská. I po Puberťačce se mu stýská. Nebyla tak zlá. Dokonce ani nemám hlad, takže kdyby mi Puberťačka zblajzla moji porci, asi by mi to nevadilo. Vona chodí taky smutná, pořád mi něco dává, ale nemá to cenu. Jedna z Nich tady není, a tak možná umřu. Lehnu si a zavřu oči. Když to vydržím dost dlouho, možná že zavolají Jednu z Nich a pak tady můžeme být všichni Doma. Von říkal, že tady se to jmenuje Doma.

Vypadá to, že od samého rána budu dnes v práci. Sotva mě nechala, abych si venku přečetla pár pesemesek, a už mi dala šaty. Vzala si hůl a hned jsme šupajdily na metro. Metro znám líp než Vona. Přesně vím, jak si udělat místo, kde mě člověci nebudou okopávat. I Vona si udělá místo hned u mě, ale většinou jí to chvilku trvá. Prohlížím si hezky zblízka boty člověků, kteří jsou kolem. Někteří na mě cení a chtějí mě podrbat. Teď se mi to nehodí, protože jsem v práci. Boty kolem nás většinou nádherně voní. Vona sice má také boty,

ale ty moc nevoní. To Von je na tom mnohem lépe. Těším se, když Von přijde domů, že si mohu k jeho botám čuchat. Někdy má i ponožky moc hezky voňavé, ale Vona vždycky něco řekne a Von jde do koupelny a tam se jich zbaví. Škoda, věčná škoda!

Vona mi dneska připadá hodně nudná. Sotva jsme se ráno trochu prošly, už si sedla ke stolu. Má na něm takové divné klapky, do kterých se strefuje všemi prsty na předních tlapkách. Z jedné krabice blízko ní svítí světlo a z jiné zas něco poštekává. Člověk to nejspíš není, zcela určitě to neumí pískat ani tlesknout. Asi je tam zavřený pes. Vona vypadá, že mu rozumí, možná je taky chytrý jako já. Budu mu říkat Pes Intoš. Už mě to ale fakt nebaví! Když strčím svou velkou hlavu pod její loket, tak na ty klapky nedosáhne. To je nápad! Dvakrát mě okřikla, že prý musí pracovat. To není pravda, vždyť nemá bílé šaty ani rolničku a celou dobu sedí. To přece není žádná práce! Po chvíli konečně vycenila zuby, pohladila mě a řekla – tak jdem. Něco zmáčkla, něco zabručelo a Pes Intoš konečně přestal štěkat. A já už jsem u dveří, Vona si bere hůl, boty a vodítko a můžeme jít. Jo, ještě míček.

Jdeme na návštěvu. Mají tam také psa. Strašně se vytahuje. Chodí si do ledničky. Za to by mě Vona asi zabila. Ten pes si docela normálně vezme jogurt. No, jsem zvědavá, kamaráde, jestli si ho umíš otevřít. Ne, neumí. Nese ho svému člověkoví. Jeho člověk pořád jen sedí mezi dvěma koly. Vypadá to, že mu umřely zadní tlapky. Místo aby si pro něco došel, pošle si svého psa. Vona s ním sedí u stolu, oba se na sebe cení a

jeho pes mi ukazuje, co všechno umí. No bóže, já taky umím spoustu věcí. Co ale dělá ten pes, to by mi Vona a Von určitě zakázali. Asi nemá dobré vychování. Najednou vzal svého člověka za umřelou zadní tlapku a nacpal mu ji zpátky na schůdek, který je přidělaný k těm kolům. No tohle! Pes za to dostal granuli. A co já? A hele, pes, co jsme u něho na návštěvě, otevírá dveře. To já taky umím, ale jenom ven. Dovnitř to neumím. A skákat na kliku mi Vona nedovolí. Snad by také mohla mít na klice dveří provázek a naučit mě to. Pak bych mohla chodit ven, kdy mě napadne. Snažím se jí to říct i ukázat, ale Vona mi nerozumí. Cení zuby, štěká vysokým hlasem a jednou tlapkou drbe mě a druhou tlapkou toho cizího psa. No, snad abychom už šly domů. Von už se po mně určitě shání!

Vona se rozhodla, že se bude divně hýbat. Něco zmáčkla přední tlapkou a najednou se z krabice, kterých tady mají spousty, ozvalo to, čemu Voni říkají muzika. Pak si lehla na zem a já myslela, že si budeme hrát. Vona vycenila zuby, podržela mě a řekla, že ať jdu na pelíšek, že bude cvičit. Koukám, co to dělá, je to šílené. Mrská sebou na zemi a zvedá zadní tlapy ke stropu. Není jí něco? Jsem z toho nervózní. Snad zavolá, až mě bude potřebovat. Já si zatím trochu zdřímnu.

Skoro celý den jsem pracovala. Vona říkala, že jdeme na výstavu. Měla s sebou ještě nějakého člověka. V té výstavě všechno strašně smrdělo. Vona a člověk chodili sem tam a člověk jí něco vyprávěl. To jsou hrozné způsoby, pes chudák

neví, kam se vrátit. Je z toho celý zmatený. Museli to na mě poznat, protože mi řekli, ať jdu na místo. Byla tam židle a na ní osoba. Osoba na mě cenila zuby a byla tam, aby mě drbala. Vona zatím s člověkem všechno obešla, nakonec na něho i na osobu vycenila zuby a dál už jsme šly samy. Venku bylo strašně moc lidí, vsadím se, že nebýt mě, tak Vona si s tím zmatkem vůbec neporadí. Na mě každý vidí, že potřebuji pro nás obě volnou cestu. Schválně jdu tak, aby mi rolnička cinkala, lidé se potom trochu vzpomínají a uskočí dřív, než na ně šlápnu nebo než je Vona napíchne na svou hůl. Tak a je to, už jsme v autobusu! Nemám ráda autobusy, Vona je ale spokojená a to je přece to hlavní.

Vona a Von se rozhodli, že půjdou spolu do lesa. Poznala jsem to podle toho, že na křižovatce cestiček, kudy chodíme, neřekla „vpravo“, ale „doleva“. Doleva je les a rybník. Tam to je nejlepší. Plno pipinek, některé jsou i velké, neumějí moc létat, zato plavou. Bohužel rychleji než já, takže nemůžu žádnou přinést a vysloužit si granuli. Von ji vede za přední tlapku, a tak se Vona mohla pustit z vodítka. A hele myš! Na tu už mám dávno spadeno!. Když chcete chytit myš, musíte stát na třech tlapkách, nefunět a dávat pozor, aby vám necinkala rolnička. Když se myš nedívá, skočit! Zase vedle. Nevadí, jednou si tě chytím, uvidíš!

Jdeme širokou cestou prostředkem lesa, kam ji někdy vodím. Co to vidím? Nějaký člověk sedí na klacku, který je přidělaný mezi dvě kola. Že by mu umřely tlapky? Ale ne! Tohle vypadá jinak. On mrská zadními tlapkami nahoru dolů, ale neleží u toho jako Vona, když cvičí. No a to, jak těmi tlapkami pohybuje, ho na těch kolech posunuje docela rychle dopředu.

Pes by mu sotva stačil. Za jeho zády vidím něco neuvěřitelného. Má tam krabici a v ní je malý pes. Kouká na mě, stříhá ušima a ňafá. Určitě se vytahuje, že nemusí běžet za svým člověkem a jeho kolem. Von a Vona štěkají vysokými hlasy, já ničemu nerozumím, ale už je tu rybník a na něm ty pipiny, co mi vždycky uplavou. Zkusím znova štěstí. Jenže Von mi háže do vody klacek! Kašlu na pipiny. Vytáhnu ho z vody a budu se na něm pěkně válet. Kořist je kořist!

Všichni jsme jeli na chalupu. Chalupa je taky naše Doma, ale jiné Doma. Také zde mám pelíšek, misky, granule a hračky. Oni mají své pelíšky po schodech nahoru, tam já moc nechodím, ledaže Vona chce, abych byla u ní, když je Von pryč. To potom ležím vedle jejího pelíšku, a když se moc vrtí, podám jí tlapku, aby věděla, že ji hlídám. Radši jsem ovšem dole, tam má totiž pes přehled. Tuhle v noci byl na mojí zahradě srnec. Hodně jsem štěkala, aby mě Voni pustili ven, že jim ho přinesu. Pustili mě a hrozně se divili, že štěkám. Druhý den to každému vykládali. Jenže ti cizí lidé nevěřili, že jsem to štěkala já. Srnce jsem sice nepřinesla, ale na zahradě jsem si našla zapomenutou hračku, a tak jsem ji přinesla dovnitř. Vona mě pochválila a bylo vidět, že má radost, že je hlídám před srnci. Další noc jsem štěkala, jak to šlo nejvíc. Srnec se jen tak ochomýtl a zmizel, ale já štěkala dál, aby věděl, kdo to tu hlídá. Voni už neměli takovou radost, spíš to vypadalo, že chtějí být ve svých pelíškách a já mám být ve svém a také spát. Takovému nevděku by pes těžko uvěřil!

Tak se mi to podařilo! Na chodbě byla myš, asi se sem zatoulala a nevěděla, kudy ven. Chytla jsem ji a hned jsem ji běžela ukázat. Vona vůbec nevěděla, co nesu, až si na ni sáhla a trochu zavřískla, jako když jí někdo šlápne na ohon, který samozřejmě vůbec nemá. Von cenil zuby a pošťkával a řekl mi, že jsem šikovná. Von mi vůbec někdy připadá příjemnější než vona. Rozumí víc psím věcem a má lepší vůni než Vona. Taky mu tolik nevadí, když si udělám pleťovou masku v něčem voňavém. Ne, že by kňučel radostí, ale aspoň mi nenadává a hned mě za odměnu vezme do rybníka. To Vona by mě šoupla do vany a lila na mě ty smradlavé věci, co jsou samá pěna a pes by je nejraději vyhodil z okna. No a tak mu ukazuju tu myš, už se nehýbe. Vzala jsem ji s sebou ven a Von ji uklidil mezi to, čemu člověci říkají odpadky. Podrbal mě za ušima a dal mi granuli za odměnu. Ráno si jen tak chodím po zahradě, co kdyby tam byly kočky, které se chtějí učit létat jako ptáci? Nevěřím svým očím – u hromady dříví, co mají Voni připravené na aportky, sedí myš a čistí si fousy. Jak to? Vždyť jsem docela přesně viděla, že ji Von zahodil a že byla celá docela umřelá! Budu si ji muset chytit znova. Von bude rád.

Vona večer zničehonic řekla, že půjdeme do divadla. Vykartáčovala mi kožíšek, postříkala se nějakým zápachem, až mě z toho rozbolela hlava. V divadle bylo plno člověků, kteří mi říkali, že jsem krásná a šikovná. To pes rád slyší. Pak jsme se ale zavřely do takového malého kotce, kde byly dvě židle. Vona seděla na jedné a na druhé seděl nějaký její člověk, kterého jsme potkaly cestou. Tomu divnému kotci

říkali lože nebo tak nějak. Asi to má něco společného s pelíškem. To je fajn. Pak se udělala tma a pes by myslel, že teď se konečně bude spát. Co ale čert nechtěl! Zdola se ozývaly strašné zvuky, dokonce se tam střílelo a pálily se nějaké smrady, jako když jsou venku rachomejtle, které nesnáším. Vona a její člověk mě nechtěli pustit ze dveří, dali mi granuli, abych byla hodná. Chtěla jsem být, ale strašně jsem se o ni i o sebe bála. Pak bylo chvíli ticho a znovu kravál a smrad a člověci tleskali, asi volali své psy na pomoc. Vona a člověk také tleskali, přestože jsem ležela úplně u nich, museli si mě přece všimnout! Pak byl zase chvíli klid, zavřela jsem oči, že konečně usnu. Jenže dole se zas něco stalo, někoho tam bijí, nějaký člověk kňučí a vyje a něco smutně povídá, Vona brečí a její člověk taky. A zas tam něco řinčí a bouchá, a já už chci jít pryč, ještě chvíli a začnu snad taky štěkat a výt, protože se celá klepu z toho, jaký mám hrozný strach! Někdo rozumný konečně udělal světlo, člověci tleskali a pak už tam nikdo nebyl, asi si pro ně přišli jejich psi a odvedli je z toho strašného místa. Vona mě hodně hladila a říkala, že do divadla už spolu nepůjdeme. Taky si to myslím.

Skoro to vypadalo, že se dnešek vydařil. Von a Vona byli se mnou a já s nimi, jak to je správné, když je smečka pohromadě. Von koukal do těch barevných a hlasitých světel v jedné krabici, kterou vůbec nemám ráda. Nakonec jsem je oba přemluvila a vzala je na dlouhou vycházku. Dostala jsem cestou tak hrozný hlad, až se mi z toho pletly tlapy. Myslela jsem si, že už mám svou večeři připravenou, ale Vona jen vesele zaštěkala a já se dozvěděla, že musím počkat, ačkoliv moje hodiny ukazovaly, že teď přesně má být večeře. Vona

povídá, že si musím zvykat, protože začíná zimní čas. Jo, to už znám z loňska. Pes dostane jídlo později, než by ho měl mít. Za trpělivost nás ale všechny čeká odměna: Není už takové horko a všude bude spousta listí, ve kterém se můžete válet. Člověci to sice uklízejí, ale to nevadí. Zakrátko napadá sníh a ten je na válení ještě lepší! Zkusím to čekání na večeri nějak přežít. Hlavně, aby Voni nezapomněli, že už od rána mám hlad jako pes! Tak teď si dám šlofíčka a doufám, že mě nikdo nebude rušit. Chci si nechat zdát něco o sněhu a honění bažantů.

1.PSÍ LIDÉ

Máte-li obtíže s navazováním mezilidských kontaktů, určitě si pořídte psa. Nikoliv snad proto, abyste své konverzační schopnosti uskutečňovali v komunikačním pásmu člověk – pes, ale ze zcela jiných důvodů. Máte-li psa, a k tomu ještě vodicího, nezbyvá vám nic jiného než být neustále připraveni na pravděpodobné oslovení někým, koho jste nikdy předtím neviděli a možná již nikdy nevidíte. Když jsem začala chodit se psem, věděla jsem o tomto zvláštním společenském fenoménu, ale nehodlala jsem si ho připustit. Nestojím o to se při venčení nebo v dopravních prostředcích donekonečna vybavovat o svých zkušenostech s vodicím psem ani o zážitcích jiných lidí s jejich psy. Tento svůj postoj jsem opustila poté, kdy jsem s definitivní platností zjistila, že osudy lidí, kteří vlastní psa, jsou nejméně tak hodné pozornosti jako ten můj vlastní. Je důležité, aby i člověk s handicapem, v mém případě zrakovým, našel s těmi relativně zdravými společnou řeč. Budu tedy mimořádně psát nejen o sobě a svých zkušenostech s vodicími psy, ale o úplně cizích lidech a psích osudech. Říká se, že ten, kdo má psa, s ním často prolne svůj příběh a někdy i podobu. To druhé nejsem schopna posoudit, ale příběhy jsou nasnadě.

Lovec v dětském kočárku

Bylo hezké zimní odpoledne, takové, kdy zatoužíte někam vyrazit a ponechat za sebou povinnosti, včetně povinností komunikačních. Někdy nám může jít hlava kolem z toho, co všechno lidé navyprávějí – v zaměstnání, ve frontě na poště, v autobusu a tak dál. V takovém případě je osamělá procházka vítaným odpočinkem. Šlapu si to po asfaltové cestě našeho lesoparku, myslím na přicházející jaro a jedním uchem kontroluji signální rolničku na obojku svého pobíhajícího psa. Je nám dobře a nechceme pro tuto chvíli nic měnit. Vidím-li před sebou nějaký pohybující se bod či siluetu, zpomalím chůzi a dávám pozor, abych do někoho či něčeho nevletěla. Také přivolám psa, aby nedošlo k nějakému konfliktu. Ta podivná věc, která šla mým směrem, byla prazvláštní skupina. Velikánský kočár pro dvojčata a silnější paní ve středních letech. Hovor začala samozřejmě paní, a to na téma, jak je můj pes poslušný, kdo ho vycvičil, jak se jmenuje a proč má rolničku. Té paní jsem zdvořile a s úsměvem všechno zodpověděla a chtěla jsem jít dál. Když jsem ale znovu nabírala svou obvyklou rychlost, paní se rozhodla pokračovat v zapředeném rozhovoru. „Ten můj bedlington je také poslušný, ale v lese nechce běhat,“ pravila zamyšleně. Trochu jsem se zastavila a pátrala svým slabým okem po nejbližším okolí. Marně. A protože jsem nechtěla vypadat jako hlupačka, opatrně jsem se zeptala: „Bedlington? On je někde tady?“ „Ano, sedí na kočárku. Je to sice lovecké a ostré plemeno, ale ten můj vyrostl v činžáku a tady v lese se všeho bojí,“ upřesňovala ochotně věduoc, že mám potíže

s očima. Naklonila jsem se nad kočárkem – a opravdu! Na krytině kočárku, která je zapnutá přes peřinky, seděla miniaturní ovečka, která se klepala nervozitou a možná i zimou. Ve zbývajícím prostoru kočárku jsem zahlédla dvě malé spící hlavičky. „Namouduši, lovecký pes, a v kočárku!“ uklouzlo mi nevěřičně.

„Proč ho tedy nenecháte doma, když se bojí běhat?“ Máte-li loveckého psa, jako je i můj retrívr, asi vám také připadá absurdní, že by nechtěl běhat po lese. Mně alespoň tato situace připomněla nějaký vtipný gag z filmů s komikem panem Beenem. Už jsem tu milou a mírně zasmušilou paní neopustila. Povídalý jsme si až na rozcestí, kde jsme se rozloučily. Tento příběh není zajímavý jen kvůli pejskovi sedícím s dvojčaty v kočárku. Zajímavé bylo, co mi ta paní vyprávěla. Není jí ještě padesát let, je velmi vitální a léta se zabývala chovem bedlingtonských teriérů. Nyní žije v Praze, v činžáku s dvorkem. Její dcera se provdala a žije na stejném sídlišti jako já. Byla zdravá a šťastná, a když se jí narodila dvojčata, radost celé rodiny neznala mezí. Brzy po porodu se ale objevilo těžké astma, které mladé mamince brání vycházet ven, když je mlha, smog, vlhko nebo zase naopak dusno. Její děti jsou zcela odkázány na vycházky s babičkou, protože tatínek je celý den v práci. Babička, která musela svou práci opustit, každé ráno nastupuje se svým loveckým psem službu u těžce nemocné dcery. Píchá jí injekce, vozí autem k lékařům a do poradny, nakupuje a chodí s tím obrovským kočárkem na procházky. Nezoufá ani nedoufá. Život je prý takový, jaký je. Přes smutek, který občas zazněl v jejím hlase, bylo znát, že má v sobě vnitřní pokoj a snaží se mladé rodině cosi z tohoto pokoje předat. Určitě jí není lehké, určitě musela opustit většinu svých zájmů. Určitě jí nebude

lépe ani v budoucnu, jestli se její dcera alespoň trochu neuzdraví. Napadlo mě, jak často bývám zaměřená na sebe, na své bolístky, radosti, zájmy. Samozřejmě nežiju jen pro sebe a snažím se pomáhat, kde to jen jde. Ale přesto – toto mé „dobročinění“ je má vlastní volba. Dlouho jsem přemýšlela, jak bych nesla nároky svých bližních, kdybych byla nucena poskytovat pomoc nedobrovolně, z lásky či morální povinnosti. Nedošla jsem k žádnému příznivému sebehodnocení. Vypadá to tak, že za takových okolností by má služba byla mnohem méně spontánní a už vůbec ne potěšující. Asi bych s tím měla něco udělat. Ať mi již osud přinese jakákoliv překvapení, paní s bedlingtonem velmi pečlivě ukládám do paměti již teď. Možná že i vám bude její samozřejmá láska povzbuzením i světýlkem v tunelu života.

O převtělování aneb zapomněli doma mobily

S paní Prokešovou jsem se seznámila před několika lety, když jsem navštívila kadeřnictví u nás na sídlišti. Kadeřnictví bylo zbrusu nové a mělo v paní Prokešové záruku slušného jednání, slušných cen a v neposlední řadě velmi slušných účesů. Paní Prokešová je navíc inteligentní a vstřícná, takže se při formování vzhledu své fyziognomie nenudíte. Zároveň nemáte onen nepříjemný pocit, že jste součástí veřejného fóra, kde se probírají jen klepy o bližních, romány a průšvihy známých osobností, případně kuchařské recepty. Paní Prokešová je vysoká a hezká dáma, maminka jedenáctileté dcery, manželka poněkud workoholického úředníka a v neposlední řadě chovatelka psů. Všichni bydlí v malém domku na kraji sídliště, kudy chodím na procházku. Před nějakým časem jsem do kadeřnictví vešla se svou novou vodicí fenkou Majdou, která má krásnou zlatavou srst v barvě nedopečeného rohlíku. Je samozřejmé, že paní Prokešovou zcela okouzila. Při této první návštěvě naší Majdy v kadeřnictví byla paní Prokešová tak u vytržení, že jí ze šikovných rukou padaly nůžky i hřebeny, a dokonce příliš ohřála kůži na hlavě zákaznice, kterou zrovna obsluhovala. Konečně jsem přišla na řadu, ale paní Prokešová mě jenom usadila k umyvadlu a hned se věnovala Majdě. Ta se tvářila, jako by návštěvy v kadeřnictví byly její denní zábavou, a hned se s paní Prokešovou ochotně dala do řeči. Když jí vypověděla, kde chce podrbat, jak je ráda, že ji vidí a že by si dala trochu vody, obrátila se kadeřnice konečně na mě.

Neptala se však na má přání, ale chtěla vědět, jakou značku přelivu Majda používá. Odtušila jsem, že to je tajemství, které nesmím za žádnou cenu vyzradit. Paní Prokešová nezastírala své zklamání, když mi svěřila: „Kdyby mi to ta Majda řekla, mohla jsem vydělat pěknou hromádku peněz, a vy byste také nepřišly zkrátka. Takový odstín plavé se mi ještě nikdy nepodařilo namíchat, ačkoliv jsem se snažila sebevíc.“ V duchu jsem si pomyslela – sliby chyby! My víme své a také si to necháme. Nemusí všechno slíznout jen ti koukaví. S paní Marií Prokešovou jsem se takto přes Majdu coby médium sblížila. Svěřila mi, že léta chovala vzácné dogy, kterým se říká harlekýni, že je to radost, ale i starost. A teď mají už jen poslední fenku Francescu, ale oni jí říkají Fanyнка. Fence jsou tři roky, každou chvíli je nějak churavá, a dokonce nemůže mít ani štěňata, protože je to doga porcelánová. Nechala jsem si vysvětlit, že se vlastně jedná o nežádoucí vzhled dogy harlekýna, který má místo obvyklých černých skvrn bělavé zbarvení, což je znamení jisté degenerace chovu. Je prý ráda, že není hluchá, což se porcelánovým dogám stává. Paní Marie měla zarmoucený výraz, protože jí dělala starosti přílišná vyšlechtěnost harlekýnů jakož i dog vůbec. Neumí si prý představit, čím by se v budoucnu zabývala, kdyby jí nepříznivé okolnosti přiměly zanechat chovatelství. Jednou, když jsem šla kolem domku Prokešových, jsem si všimla, že na zápraží leží něco, co vypadalo jako porcelánová psí socha. Byla to velmi zvláštní doga barvy velmi bílé kávy, s krásnou výraznou maskou a tmavšíma ušima. Zkusmo jsem zavolala: „Fanyňko!“ a to přízračné stvoření se vznešeným krokem přiblížilo až k brance. Fanyňka vypadala jak psí princezna. Krásné štíhlé tělo, stříbřitá srst s růžovým nádechem a nádherně dlouhé

nohy. Jiné dogy, které znám, mají vždy takovou velkou nehezkou papulu a vypadají výhrůžně. Fanyнка měla něžnou usmívající se tlamu, hluboké zasněné oči a přívětivou tvář. Očichala mě i Majdu skrze mříž branky a pak svým královským krokem odešla zpět na zápraží, dávajíc nám na srozuměnou, že audience skončila. Při našich procházkách jsme párkrát potkaly paní Marii s Fanynkou. Zatímco Majda lítala po trávníku a honila holuby nebo si hrála s pet láhvemi, Fanyнка kráčela ladným krokem po boku paničky, shlížejíc ze své majestátní výšky na to hemžení dole. Nikdy jsem ji neviděla běhat nebo si hrát., vždy se jen vznešeně nesla, moudře a mile se usmívajíc, doprovázena paničkou. Uvažovala jsem, že kdyby měla vlečku, bylo by příhodnější, aby šla panička za ní a vlečku nesla. Z nějakého důvodu se však vlečka nekonala. Uplynulo pár měsíců, možná rok, co jsem prvně zavítala k paní Marii do kadeřnictví. Blížily se Vánoce a já chtěla být, jako každá ženská, hezčí, než je mým všedním zvykem. Vešla jsem do kadeřnictví, ale místo paní Marie tam byla cizí slečna, která ji zastupovala. Sdělila mi, že paní Prokešová má nucenou dovolenou, protože Fanynce se obrátil žaludek a je v nemocnici. Myslela jsem, že je to nějaká divná diagnóza, později jsem se však dozvěděla, že se jedná o tzv. torzi žaludku a že to bývá smrtelné. Z kadeřnictví jsem odešla v tak nevhledném stavu, jak jsem vcházela, a se smutkem na duši. Uměla jsem si představit, jak by mi bylo, kdyby moje fenka onemocněla dva dny před Štědrým dnem, a ještě takhle těžce. O něco později mi jedna společná známá řekla, že u Prokešů neměli žádné Vánoce, protože Fanyнка umřela a všichni truchlí a jsou bez nálady. Do kadeřnictví jsem se odvážila až v půli ledna. Majdu jsem nechala doma, abych paní Marii zbytečně nerozlítostnila.

Potěšilo mě, že mě moje dvorní kadeřnice srdečně uvítala, a obě jsme si upřímně popřály vše dobré v novém roce. Sama mi vyprávěla, jak dramatický a rychlý konec života Fanynty způsobil celé rodině velký smutek a Vánoce bez pohody a radosti. Hned po svátcích se dohodli, že při nejbližší příležitosti navštíví útulek a podívají se, zda tam na ně nečeká nějaký pes. S chovem dog už je definitivně konec, jsou příliš choulostivé pro tento svět a jejich aristokratický způsob života je pro obyčejnou rodinu dost náročný. Mezi svátky bývá volno. Školní děti mají prázdniny, v kadeřnictví je okurková sezona, a tak jen workoholici spěchají ráno do práce. Tak to bylo i u Prokešů. Dcera odešla s kamarádkou potěšit se zvířaty v zoologické zahradě, maminka měla také svůj program a tatínek Prokeš – inu jak jinak – odešel do své kanceláře. Odpoledne zastihlo maminku a dceru – a nejen je – v živém až hašteřivém rozhovoru. Každá měla v náruči pejska a každá držela svou řeč. Dcera vysvětlovala, jak ze zoo se šly s kamarádkou podívat do útulku, kde byl takový krásný pejsek, který by vypadal jako Fanyntka, kdyby byl dvacetkrát větší a měl trochu tmavší ouška. „Díval se tak smutně, přece jsem ho tam nemohla nechat,“ vykřikovala srdceryvně dcera Martina. „Chtěli za něj jen sto padesát, a tak mi ještě zbylo z těch peněz, co jsem dostala místo dárků,“ dodávala na důkaz dobrého obchodu. Paní Marie se sama před sebou nahlas hájila tím, že ji nic nebavilo a vše na ni doma padalo, takže nakonec vzala auto a jela se podívat do psího útulku. „Přece jsem ji tam nemohla nechat, vždyť vypadá skoro jako Fanyntka, jen kdyby měla delší nožky a vůbec byla trochu větší,“ naříkala spíše sama pro sebe chovatelka psů. „Koukni se, Martinko, je skoro růžová. A jak moudře kouká! To ona ví, že jí u nás bude moc dobře,“

věštecky dokladovala paní Prokešová. V poněkud vzrušeném ovzduší uplynulo prázdninové odpoledne. Matka a dcera se zvolna uklidnily, uklidily a čistě převlékly Fanyňčin opuštěný pelíšek, který se rozkládal přes půlku kuchyně. Nakrmily oba pejsky a začaly jim vymýšlet jména. Dohodly se, že fenka se bude jmenovat Friska a pejsek Fredy (začáteční „F“ samozřejmě na památku zesnulé doni Francesky). Pak se otevřely dveře a do domu přišel otec živitel. V jedné ruce podnikatelský kufříček, v druhé vodítko, na jehož konci byl pes podivného původu, ale barvy růžovobílé s hezkou výraznou tmavší maskou. Nebyla jsem tam a neumím si moc dobře představit, co se dá vyslechnout v kuchyni, kde výraznými hlasy hovoří tři psi a tři lidé, všichni urputně bojující za svá práva. Víím jen, že tatínek, který odjel na služební cestu, poslechl svůj vnitřní hlas a zpět se zastavil v jakémisi útulku, kde na něho čekal roztomilý pes tak strašně podobný Fanynce, že ho tam prostě nemohl nechat! Nakonec se rodina shodla na tom, že Francin bude u nich bydlet také. Dostal další polštářek do pelíšku po nebožce. Když sečetli hmotnost všech tří bělokávových variací na Fanyňku, vyšlo jim, že by klidně ještě jednoho psa uživili. A také, že třem pejskům alespoň nebude smutno na zahradě, když lidé budou mimo dům. A že je to vlastně velká legrace mít tři tak roztomilé bezdomovce, kterým kromě blech zřejmě nehrozí žádné vážnější dědičné zatížení. Vypadají sice jak bonsaje od porcelánové dogy, ale jsou veselí a hraví!. Před spaním se otec rodiny náhle zeptal: „Proč jste mi nezavolaly, že kupujete psa?“ Matka i dcera unisono odpověděly: „Zapomněla jsem doma mobil!“ Ještě než se zhaslo, zeptala se šetrně paní Marie svého chotě uléhajícího po těžkém dni na lůžko: „A můžeš mi říct, proč jsi mi nezavolal, že chceš koupit psa?“

„Vybila se mi baterka,“ zamumlal ustaraný pan Prokeš do polštáře.

Tři braši a pes na pekáči

Letošní zima se vyznamenala, pokud mám na mysli množství a kvalitu sněhové přikrývky. Tam, kde na naší zahradě bývaly jabloně, jsou tuto zimu jakési keříky, tam, kde býval mohutný ořešák, je bizarní holý strom průměrné velikosti. Vše ostatní zmizelo pod vysokou vrstvou sněhu. Dokonce i můj vodící pes z rodu retrívrů, který sníh miluje, pociťuje z té bílé spousty jisté rozpaky. Když se v tom válí, propadá se kamsi do hloubky, když po tom chce chodit či běhat, noří se až po hlavu. Plavat se v tom nedá, norovat také ne, a tak se trochu bojí. Když páníček vyhrabává tunel do sklepa nebo kůlny, snaží se pomáhat, ale dlouho to nevydrží, protože tlapy brzy obrostou zledovatělými kuličkami a pingpongovými míčky, a to také není moc zábavné. Když jsme takto prožily dva dny dovolené na naší chalupě, zasypané jako to broučí obydlí pod jalovcem, rozhodla jsem, že musíme jít někam, kde je víc vydupáno, vyrolbováno a vyfrézováno. Vodící postroj jsem Majdě připnula až na silnici, která byla přece jen trochu schůdnější – myslím pro pěší. Auta se na ni letos prozatím nevyskytují. Celkem bez obtíží jsme došly ke kopci, odkud se od rána ozýval halas a výskot dětí. Kopec je to mírný, spíš pro mladší věkovou kategorii. Ta zde byla zastoupena množstvím prázdninově svobodné a halasící drobotiny s pekáči, sáňkami a malými lyžičkami. Pár dospěláků podupávalo pod kopcem, někteří obětavě jezdili na saních se svými ratolestmi, aby je pak mohli vytáhnout zpět nahoru na vršek. Usoudila jsem, že procházka pod kopcem by mohla

být trochu nebezpečná kvůli možné havárii, tak jsme se s Majdou vydali po úbočí nahoru, abychom měly dobrý výhled a nepřekážely zimnímu provozu. Ten „dobrý výhled“ je pro mě spíše akustický, ale nablízko přece jen trochu vidím. A tak jsem najednou uviděla před sebou výrazný čtverec nějaké teplé látky, o němž jsem netušila, proč tam je. Všichni, kteří na kopec vylezli, si té věci vůbec nevšimli, jen ji obešli, nasedli na svůj dopravní prostředek a zase drandili dolů s kopce. Já málokdy nechávám věci jen tak. Přemítala jsem, na co tam ten kus deky nebo čeho je. Majda si dělala ve sněhu zábaly a já měla čas na úvahy. Za malou chvíli přiběhl odkudsi zdola pitbul. Srdce se mi sevřelo úzkostí – bála jsem se o Majdu, která se vůbec neumí prát, ale hlavně o ty děti, kterých tam bylo plno, byly roz dováděné a jistě si neuvědomovaly nebezpečí. V hlavě mi okamžitě vyskákaly všechny horory, které souvisely s útoky bojových plemen na děti i dospělé. Pokud jsem si pamatovala, jednoznačně k těm nejagresivnějším patří pitbulové. Podle některých sdělení je to plemeno, které nenechá na pokoji nic živého a zřejmě se nejraději sytí syrovým lidským masem. Zkrátka, byla ve mně tak malá dušička, že jsem nebyla vůbec schopná něco rozumného podniknout. Jen jsem zírala tuhá strachem, co bude. Pitbul přiběhl k Majdě, očichal jí zmrzlé kalhotky a pak se – aniž by si čehokoliv a kohokoliv všiml – usadil na čtverci té podivné látky, kterou jsem předtím zkoumala. Seděl v pozici velmi pozorné a napjaté. A tu jsem viděla, jak s funěním vylézají do posledních metrů kopce tři postavičky, táhnoucí za sebou sánky a pekáče. Zatajil se mi dech, protože pitbul se k nim s bojovým pokřikem rozběhl. Nic úděsného se však nestalo. Větší z postav – asi čtrnáctiletý kluk – posadila jednoho z menších chlapců na sáně, druhého

na pekáč. Pitbul si na druhý pekáč naskočil bez jakéhokoliv zaváhání. Usadil se ve zvláštní pozici, kterou bych nazvala sed skrčmo na leh. Nejstarší z chlapců postupně odstrčil pekáč s bráchou, v bezpečné vzdálenosti pekáč se psem, nakonec rozjel sáňky s druhým bratrem, naskočil a už mi všichni zmizeli z dohledu. „No tohle,“ říkám Majdě, aniž bych byla schopna cokoliv komentovat. Připnula jsem Majdu opět do postroje, aby ji náhodou nenapadlo podle předchozího vzoru někomu obsadit pekáč a žádat svezení. Pomalu mě začaly zábst nohy, ale nedalo mi a čekala jsem na pokračování této povážlivé epizody. Než by se jeden nadál, přiběhl pitbul. Posadil se na svou deku a pozorně čekal, až se přihlásí zbytek expedice. Nasedl na pekáč, nechal se odstrčit a odjel s jedním bráchou za zády. Za okamžik odjela i dvojice na sáňkách. Tohle divadlo jsem si nechala předvést ještě několikrát. Majda se pomalu začala nudit, a tak jsme se vydaly vyšlapanou cestou po úbočí zpátky na silnici. Po pár krocích nás dostihl rachot pekáčů, štěkot psa a dětský smích. Byli to ti tři braši. Samozřejmě jsem se s nimi dala do řeči. Nejstarší brácha měl na starosti dvojčata, asi pětiletá. Vysvětlil mi, že už je na jízdu pekáčmo příliš velký a že navíc se mu ty sáňky zamlouvají. A protože jejich Pepíno, což je ten pitbul, pořád otravuje a běhá jim do cesty, když jedou dolů, naučil ho během dvou prázdninových dnů jezdit na pekáči, aby měli od něj pokoj. Tak tomu jsem rozuměla. „Ale proč ho také nevytáhnete na pekáči nahoru,“ optala jsem se rádoby vtipně moudrého cvičitele pitbulů. „Protože se nechce střídat, jen by se nechal tahat,“ odpověděl a starostlivě upravil malému bráškovu kulicha. Už jsem se na nic neptala. Majda, která zodpovědně capala ve svém postroji, vedouc

mě domů, také neměla žádné otázky. Asi bylo všechno, jak má být.

Pohádka o maceše a premiérovi

Bylo nebylo. Kdysi se do paneláku na kraji velkého města nastěhovala rodina. Máma, táta a dvě malé holčičky. Rodinka to byla spořádaná, všechno u nich šlo jako na drátku. Taťka každý pátek nablýskal auto, mamka naložila tašky s proviantem a všichni odjížděli na chaloupku kdesi u lesa. V neděli se vraceli včas, aby se dali do pořádku a mohli zase s obnovenými silami začít nový týden. V tom paneláku žily i další rodiny, více či méně spořádané. Měly však společné znamení – přibližně stejně staré děti. Ten panelák se totiž po skončené výstavbě osídlil takřka naráz všemi obyvateli najednou. A všichni jsme byli zhruba stejně staří, měli děti, nějaké ty auťáky a chaty. A ač je to k nevíře – všichni jsme kamarádili, a dokonce – považte – někteří z nás jezdili na společné dovolené, dokonce několik rodin najednou! Idylka vskutku pohádková. A když tak lidé společně žijí, tráví spolu čas, hlídají si navzájem děti a pomáhají si, není divu, že si brzy vidí do pomyslných i skutečných hrnců, taky tak trochu pod peřinu či do peněženky. Někdy si dokonce vidí i do vztahů. Někdy je to dobře, někdy ne. Všichni máme rádi pořádek. Otázka je, co jsme ochotni udělat pro jeho udržování či obnovování. Takový pořádek je důležitá věc. Je dobré mít pořádek v životě, v politice, ale i ve skříni a na skříni. Nepatřím sice k labužníkům v oboru uklízení, ale i tak mám ráda kolem sebe čisto a útulno. Aspoň tak daleko, kam dohlédnu. Maminka, o které je v této pohádce řeč, povýšila pořádek ve svém bytě a na chaloupce nade všechny

dostupné cíle a hodnoty. Nebylo nic divného, když jste, vracejíce se v pozdějších večerních hodinách, slyšeli za dveřmi této milé rodinky řvát vysavač. Nežřídka se stávalo, že se z jejich bytu ozývalo šoupání nábytkem, z balkonu se často sypala smítka vyklepávaná z koberečků a předložek. Když jste tam šli na návštěvu, byť v domácích pantoflích, museli jste se za dveřmi vyzout a do bytu jste byli vpuštěni pouze v punčochách – samozřejmě v čistých. Popelníček se umýval po každé típnuté cigaretě a na sporáku přikrytém oslnivě bílou deskou se skvěla ručně háčkováná dečka a košíček s umělým ovocem. Byt byl hezky zařízený díky šikovnému taťkovi a neustále gruntující mamce. Někdy jsme my, obyčejní lidé, nad tou úzkostlivou čistotností vrtěli hlavou, ale pak jsme si řekli – inu všude je něco. Uplynulo několik málo let, z našich batolátek se zvolna stávaly děti. Hubaté, často ušmudlané a příšerně nepořádné. Na tom jsme se v tom našem sousedském společenství všichni shodli. Všichni? Ach ne, zapomněla jsem na naši vzornou rodinku. Jejich holčičky byly vždycky čistounké a vždycky pořádné. Nikdo to nechápal. Po nějakém čase jsme vyzozorovali, že do řvaní vysavače se přidává ještě další řev. Řvaly holky, řvala máma, řval táta. Máma na holky, táta na mámu – aby tolik neřvala. Holky brečely a ječely, vysavač nepolevoval, a tak měl celý dům o koncert postaráno. Do ran, které měly patřit kobercům, se neomylně mísily rány do holek. Opět řev, spílání, brekot. A pak jsme jednou viděly, jak ta křehká hospodyňka na chodbě do svých holčiček kope a nutí je, aby vyhodily své hračky do kontejneru, když si je nedovedou řádně uklidit. To už bylo na nás, náhodné i nenáhodné diváky, moc. Nějak jsme té paní řekli, že to na ni prásknem sociálce. Kravály tedy částečně ustaly, ale psychické týrání i fyzické tresty byly stálou

součástí života kdysi tak spořádané rodiny. Taťka nakonec odešel. Hračky, které tenkrát holky musely naházet do kontejneru na odpady, se ostatním dětem z domu podařilo zachránit. Kontejnery byly ten den čerstvě vyprázdněné, a tak do nich soucitní kamarádi vlezli, přinesli to k nám do vany, a když se bouře uklidnila, vrátili jsme hračky holkám čisté a použitelné. Můj šestiletý synek se tehdy zeptal: „Mami, ona je teta macecha?“ Odvětila jsem, že asi jo. A tehdy ten náš kluk musel asi už něco vědět o genetice, protože se zeptal upřesňující otázkou: „A jak to, když je macecha, že jsou holky taky zrzavý jako teta?“ V duchu jsem si povzdechla – jo, kdyby tak tohle byl jediný problém. Uplynulo hodně let. Paneláček částečně změnil obyvatelstvo, všichni jsme tak nějak vyrostli. Už se tolik nenavštěvujeme, dovolené trávíme spíš s našimi mladými a vnoučaty. Mnozí z nás si opatřili psa. Macecha žije v našem domě stále. Holky odešly z domova tak rychle, jak to jen šlo. Macecha si koupila černého buldočka jménem Chamberlain. Velmi ho miluje. Tolik něhy a pozornosti, jakou věnuje Chamberlainovi, by si vskutku zasloužil jen nějak obzvlášť významný člen rodiny – například premiér. Chamberlain má kožíšek jako vystřižený z módního žurnálu pro pejsky. Dráčky má naleštěné, fousy na svém ošklivém čumáčku snad nakulmované. Myslím, že obojek má platinový. Když je trochu chladněji, má hezký nepromokavý mundúrek z azurově modré látky. Když je zima a plískanice, má mundúrek vínový s kožešinkou z nějakého umělého zvířete. K dokonalosti mu chybí jen jehlice do kravaty, dýmka a legendární deštník. Ten nad ním nosí jeho panička, takže tento detail nebudeme prosazovat. Nedávno jsem si k maceše zašla pro něco do domácnosti, což bývá v našem domě obvyklé. Nejprve jsem prožila duševní ořes, když mi

řekla: „Nezouvej se, Chamberlain se taky nezouvá.“
Následně jsem se probrodila rozkousanými botami, zbytky
žvýkacích kostí a dalším majetkem pana premiéra. U nás by
to mohlo být normální, ale tady?! V obýváku jsem zažila další
překvapení – napůl stažený ubrus, ožvýkaný koberec,
roztrhané noviny a šílený štěkot, který mě vykazoval někam
hodně daleko. Když hysterický ministerský předseda škubal
za šňůru k telefonu ve snaze ukázat, kdo tady všemu velí,
podala mi jeho panička mističku zapůjčené soli se slovy: „No
není roztomilej?“ A to je konec pohádky. Z macechy se stala
usměvavá a tolerantní otrokyně, ze mě svědek neuvěřitelné
proměny. Ale vrtá mi to hlavou – nemohl se tento zázrak
odehrát o pár let dříve a nemohla ta paní místo premiéra
hladit a pusinkovat ty svoje zrzavý holky?

Svatý František z Bechyně

Bylo parné léto a Bechyně vypadala jako fata morgána. Nikde nikdo, pár zapomenutých aut na náměstí, pár turistů sedících v zahradní kavárně u zmrzliny. Vzduch se tak říkajíc tetelil horkem a prázdninovým nicneděláním. Plánovala jsem se svou vodící fenkou procházku podle řeky, kde bývá nádherně a romanticky, pokud ovšem nevlezete do nějaké skládky nebo do kopřiv. Jenže my, věrní hosté Bechyně, už víme, kudy nechodit, a vybíráme si ta nejhezčí místa k courání, běhání, koupání i letnímu usebrání, třeba u jezu pod zámkem. Toho odpoledne byla vycházka do Bechyně velmi účelová a prozaická. Fenka Majda měla bebíčko na tlapce, a tak o koupání nemohlo být ani řeči. Cílem vycházky se stala lékárna, kde jsme nakoupily nějaké ty masti na bolesti. Pak jsme šly do parku. Chvilí jsem již po několikáté okouzleně pozorovala divadelním kukátkem zátočinu Lužnice z ptačí perspektivy a pak jsem se, vyčerpána tolika aktivitami, rozvalila na lavičce, mžourala do sluníčka a poslouchala si z mobilu audioknížku. Majda ležela celá placatá ve stínu dopřávajíc si odpolední zdřímnutí. Do naší siesty kdosi zavolal: „Majdo!“ Než jsem se vrátila z nirvány zpět na zem, Majda ochotně odběhla za radostným hlasem, pryč ode mne k lavičce opodál. Líně jsem se vydala jejím směrem, abych si pěkně zblízka prohlédla toho favorita, kterému dala přednost před vlastní paničkou. Inu, mládenec to byl vsutku sympatický. Krásně opálený, urostlý, a hlavně okamžitě ochotný ke hrám a legráckám – jasně že s Majdou. Po chvíli

si mladý muž všiml i mě, stála jsem tam a prohlížela si ho s neskrývanou zvědavostí. Celý usmátý a možná i trochu oslintaný od Majdy mě vesele pozdravil, hned mi řekl, že nás zná, a abych se posadila. No, proč ne, pomyslela jsem si a posadila se – na Bibli. Ten sympaťák ji tam měl rozevřenou, protože si ji předtím četl. Omluvila jsem se a přes tu Bibli jsme hned navázali spojení. Ještě vytáhl Majdě z kožichu klíště, napil se vody z láhve a trochu jí nalil i Majdě do mých dlaní. Pak si posunul bejsbolku nad čelem a dal se do vypravování. Když jsem viděla jeho rozzářené oči a dětský úsměv řekla jsem si: Aha, to je svatý František z Assisi. Víím, že kázal Evangelium nejen chudým a bohatým, ale také zvířatům, ptákům, stromům a slunci. Nazýval se bratrem všeho stvoření a nikdy se nerozpakoval zvěstovat Boží slovo. Ale co dělá v Bechyni uprostřed léta a na začátku třetího tisíciletí? Že by přišel kázat Majdě? Položila jsem si trochu zahanbeně tuto otázku. Je pravda, že Bibli také čtu, ale Majdě jsem toho z ní moc neřekla. Svatý František, byl-li to on, nic takového neučinil. Místo toho začal vzpomínat na svou zahynulou fenku. Jejich příběh není ledajaký. „Vždycky jsme doma měli nějakého psa a vždycky to s ním nějak špatně dopadlo. Mockrát jsme si i s naší mamkou říkali, že už nikdy žádného psa nechceme, protože pak jsme dlouho smutní a zklamaní, když o něho přijdeme,“ začal František své vyprávění. „Později, když už jsem chodil do učiliště, jsem se doma moc nezdržoval. Víc než pes mě zajímali kamarádi, holky, diskotéky, pak nějaký ten alkohol, kouřil jsem trávu a nakonec bral drogy. Ne moc, ne pořád, ale bral. Trochu jsem se vzpamatoval, když jsem zjistil, že jedna dívka, s kterou jsem tak trochu chodil, je se mnou v jiném stavu. A než jsem se vzpamatoval znovu, byl jsem ženatý, přestěhovaný z

města na vesnici a posléze i otec malého klučiny. Ale nic neklapalo, nový domov nefungoval, manželství se zvolna rozpadalo a já jako táta za moc nestál. Pomalu jsem se vrátil do staré party, čím dál častěji jsem byl ve městě, kde byli kamarádi a také pravidelný zdroj fetů. Moje nová rodina o mě nestála a já nestál o ni. Vzal jsem si jen svého psa, o kterém jsem věděl, že je mi věrný a miluje mě. Byla to černá labradorka Sváťa, chytrá, učenlivá, chápavá. V té době i dlouho předtím jediný tvor, kterému jsem důvěřoval a který důvěřoval mně. Ona byla můj pevný bod, ať jsem byl střízlivý, nebo ne, ať mi bylo dobře, nebo špatně. Sváťa tu vždy byla, připravená mě potěšit, hrát si nebo mě hlídat, když jsem o sobě nevěděl. A vůbec, byla se mnou. Někdy jsem ji strašně zanedbával, ale ona mi vždycky všechno odpustila a nic nevyčítala, nevydírala, nevyhrožovala. Jednou mi večer bylo hrozně zle, jak jsem potřeboval dávku. Kdo to nezažil, těžko si to může představit. Nemohl jsem se ani nadechnout, srdce mi mlátilo v prsou jako kladivo, sotva jsem se unesl. Ale musel jsem z domu, musel jsem za tím člověkem, který měl, co jsem potřeboval. Dnes už ani nevím, proč šla Sváťa se mnou. Psí věrnost a soucit není nám lidem srozumitelný. Na cestě, po které jsem se sotva potácel, se Sváťa zničehonic rozběhla. Samozřejmě jsem ji neměl na vodítku, protože na takovou věc jsem si prostě nevzpomněl. Myslel jsem, že se mi zdá hrozný sen, když jsem najednou viděl svou fenku nehybnou a zakrvácenou na silnici a zadní světla ujíždějícího auta. Pak jsem nějak záhadně přišel k vědomí. Vzal jsem ji do náruče a nevím, jak dlouho ji nesl na veterinu. Zprvu ještě dýchala, ale cestou umřela. Nesl jsem tu svou mrtvou kamarádku a nechtěl věřit, že je to pravda. A ještě ke všemu se někde hluboko uvnitř mě probudilo svědomí, o kterém

jsem věřil, že už je dávno pohřbené. A jestli si myslíte, že jsem přestal brát, tak to bylo právě naopak. Měl jsem takové tušení, že moje Sváťa musela přijít o život, abych se já zastavil a pochopil, že mě čeká akorát peklo, jestli se sebou rychle něco neudělám. To bylo moc správné tušení. Myslel jsem, že je to něco jako Boží hlas, který mě varuje přede mnou samotným. A asi byl. Jenže já nechtěl poslechnout. Byl jsem čím dál zoufalejší, ale také vzpurnější. Místo abych hledal pomoc, bral jsem toho svinstva už tolik, že jsem se divil, jak to, že ještě žiju. A dost jsem si přál, abych už nežil, stejně jako můj pes. Pak se stal nějaký zázrak, našla mě moje mamka a skoro mrtvého mě odvezla na protidrogovou léčbu. A ten hlas, o kterém věřím, že byl z nebe, se ke mně ještě několikrát vrátil. Ne ale, aby mi nadával nebo tak něco, ale aby mě přesvědčil, že mě má rád. Když jsem byl z nejhoršího venku, začali se mě ujímat dobří lidé, většinou křesťané. Hodně mi pomohli, stal jsem se studentem v křesťanském středisku Teen Challenge, které pomáhá závislým narkomanům. No a s lidmi ze střediska jsme tady nedaleko na soustředění. Z drogové závislosti jsem venku a teď chci být závislý jen na Pánu Bohu. A přál bych to každému, vás nevyjímaje.“ To dodal František a hodil Majdě krásný aport. Tak jsme získaly nového kamaráda. Ještě mnohokrát jsme ho potkaly v té půvabné Bechyni, někdy u řeky, někdy v lese. Někdy byl se svou skupinou, jindy byl sám. Přemýšlela jsem, jestli třeba u Židovské strouhy nekáže rybám nebo lesní zvěři o Pánu Bohu, který mu dal dvakrát život. Možná, že se z našeho Františka stane misionář a bude někde v africké džungli nebo v Oceánii kázat víru, naději a lásku všemu živému, co potká. Když jsem o našem prázdninovém příteli vyprávěla v Praze, nikdo se moc nedivil.

Vždyť on ten pravý svatý František také hodně zlobil, než poznal, po které cestě se má ubírat.

Josef a Václav Sládek

Když hodně špatně vidíte, je pro vás vodící pes velkou pomocí. Má přítelkyně a kompenzační pomůcka Majda mi svou věrnou službou vrátila mnoho radosti a klidu, který jsem před jejím příchodem do rodiny již dlouho postrádala. Jsem sice samostatná a soběstačná, ale neustálé sledování situace na mých cestách, hledání bezpečné trasy, vyhýbání se valčímu davu, kličkování mezi překážkami na chodnících – to všechno byly okolnosti, které často způsobily mou nenáladu a vyčerpání. Nyní již čtvrtý rok procházím nástrahami frekvence na ulicích i přírodními katastrofami v lesích a na lukách bez úhony, takřka v sportovně vyladěném rozpoložení, které jsem nazvala „nálada kdo s koho“. Někdy totiž dávám kvůli orientaci svým rozpoložení a náladám názvy nebo si je barevně označuji. To na vysvětlenou. Vracely jsme se s Majdou z pochůzky po městě a na konečné metra jsem u výstupu zahlédla člověka na lavičce, který byl nějak divně pokroucený a na první pohled zbylého zraku nápadný. Mám zkušenost s tím, že lidé si raději nevšimnou někoho, kdo se nechová úplně standardně. Mají obavy z toho, že by je mohl ovanout pach alkoholu nebo by na nich ulpěl vyhaslý zrak narkomana. Tak raději nechají ležet na cestě třeba i člověka v kómatu. Nejsem žádný samaritán ani dobráček od kosti. Jen mám pár zkušeností s těmi, kteří jsou na tom někdy fyzicky špatně a potřebují okamžitou pomoc. Přistoupila jsem k tomu muži a pomohla mu na nohy. Za malou chvíli se zdálo, že je v pořádku. Něco zamumlal

místo poděkování a šli jsme každý svou cestou. Na procházkách po našem lesoparku jsme často potkávaly, tedy Majda a já, člověka s jakousi parafrází na černého labradora. Labrador se k nám vždycky hned měl, pobíhal volně v blízkosti svého pána, protože nějak věděl, že by neměl daleko utíkat, když pán chodí o francouzských holích. Bylo zřejmé, že je to ohromně chytrý a ukázněný pes, i když žádný aristokrat. Nikdy jsem neslyšela, že by na něj jeho pán musel křičet nebo pískat. Labrador vždycky přiběhl k nám a zase se hned vracel k pánovi. Tuto trasu několikrát zopakoval, dokud jsme s Majdou neodešly příliš daleko. Ten člověk mě po čase začal štvát. Nikdy nás nepozdravil, přestože nás musel poznat. Tak jsem ho začala provokativně zdravit první a v duchu jsem si z něho dělala legraci. Psa máš vychovanějšího, než jsi sám, hulváte, myslela jsem si. Ale nezdálo se, že by mé „výchovné lekce“ nějak zabíraly. Máme v ulici malý krámk z bývalé sušárny. Je tam místa jako v hodinkách. Jaký rozdíl mezi ním a několikahektarovými supermarkety! V krámku prodává paní Šídlová, mívá všechno, co potřebujete na přežití ze dne na den, když se vám nechce na velký nákup. Chodím tam ráda, přestože mám někdy problém, abych něco neshodila. Na provedení nákupní akce je to trochu náročné, zvláště když máte silnou bundu a jste trochu při těle. Ale zase se tam moc neošoupou podrážky, protože manipulační prostor je tak na dva kroky. Přemyslím, co dneska koupím k večeři, a najednou paní Šídlová vystartuje do uličky a svým bříškem mě jemně vystrká až ze dveří. Moment, moment, říká přitom a já vůbec nevím, o co jde. Paní Šídlová se před krámkem skloní k černému labradorovi a sundává mu přes hlavu podivný nákrčník, něco mezi dětským báglikem a jakýmsi kapsářem. Labrador se

posadí vedle Majdy ve velmi napjaté pozici, tváří se, že Majdu vůbec nepoznal. Úplně stejně jako jeho vypečený páníček, myslím si. Paní Šídllová zatím naplnila kapsář a přidělavá ho šikovně psovi na krk tak, aby ho měl na boku a necoural ho po zemi. Když se vrátila do krámu, podala mi zevrubnou informaci: „To je Václav, pes pana Sládka. To je ten postižený člověk, jak chodí o berlích. Párkrát tu byl, ale abych pravdu řekla, moc ráda ho tu nevidím. On je s těma holema hrozně neohrabanej, bojím se, že tu něco rozbije, a mně by pak bylo blbý po něm chtít, aby to zaplatil. Taky špatně vidí a není mu rozumět, když mluví. Má nějakou divnou nemoc,“ dodala paní Šídllová spiklenecky s výrazem – kdoví kde a od koho ji ten chlap chytil. A čas plynul, jak má ve zvyku. Václav chodil občas nakupovat a pak jsem dlouho neviděla ani jeho samotného, ani s pánem. Dá se říci, že jsem na ně zapoměla. Jednou na betonové cestě od supermarketu jel proti mě člověk na elektrickém vozíku. Takový jev je na našem sídlišti poměrně obvyklý. Majda se zastavila, nevěděla, jak se vyhneme, a musela si to nechat projít hlavou. Zaujalo mě, že majitel tohoto vozidla má jednu ruku na hřbetě velkého černého psa, který zvolna kráčel vedle levého kola, velmi decentně a velmi šikovně. Když byla vzdálenost mezi námi asi dva metry, pes se zastavil stejně jako Majda. Asi také uvažoval, co bude dál. Fascinovaně jsem zírала na ty skvělé psy, kteří měli jistě spoustu důvodů, aby se honem pozdravili, políbili a proběhli se spolu po trávníku. Ani jeden však nic z toho neudělal, dokonce ani nezazmatkovali, jak by to udělali lidé v davu, nepřeválcovali nás svou bezohledností nebo lhostejností. Oba čekali, jak se věci vyvrbí, co jim dáme za pokyn. Došla jsem k vozíku, pozdravila a zeptala se: „Promiňte, není tohle Václav?“

Odpověď zněla sice málo srozumitelně, ale pozitivně. A k tomu ještě další dodatek: „Já vás také znám. Vy jste mi kdysi pomohla u metra a občas jsem vás potkával v lesoparku.“ Rozpomněla jsem se na dávnou epizodu i na své nepřívětivé pozdravy. Abych to nějak napravila, řekla jsem, že když už jsme takoví staří známí, mohli bychom jít na kus řeči do čajovny nebo si určit místo a čas, kdy se potkáme při venčení našich přátel. Muž na vozíku docela radostně souhlasil a představil se mi jako Josef Sládek. Scházeli jsme se často. Josef Sládek žil se svým psem a přítelem nedaleko od nás. Byl původně nadějným inženýrem v jakémsi věhlasném výzkumném ústavu. Asi ve třiceti letech se mu začaly horšit oči, myslel, že je to od počítače, ale byl to první signál nemoci, které se říká roztroušená skleróza. Nemoc postupovala poměrně rychle a zachvacovala páteř, ruce, nohy. Tehdy v metru ještě chodil, ale míval záchvaty, při kterých se tak roztrásl, že se nemohl normálně hýbat. Později se všechno jen horšilo. Pes Václav se objevil, když byl Josef se svým přítelem na chatě. Jednoho rána ležel na verandě a už s nimi zůstal. Dostal jméno Václav, což se nepochybně dobře hodí k Josefu Sládkovi. Přítel, který se o Josefa stará, je velmi často služebně mimo dům, a tak je Josef odkázaný víceméně na pečovatelku a na Václava. Josef Václavovi vyká. Prý z toho důvodu, že i když nemá urozený původ, zaslouží si velkou úctu za pomoc a přátelství, které Josefovi poskytuje. Paní pečovatelce také vyká, tak proč ne Václavovi, kterého chová v ještě větší úctě? Také jsem přišla na kloub Josefově zdánlivému hulvátství. Následkem choroby, která postihla prakticky všechno hybné na Josefově těle, se často lidem jevil jako opilý, protože se motal a nesrozumitelně mluvil. Proto si dával pozor, aby mluvil co nejméně. Často se

mu stává, že lidi vůbec nepozná, leda podle řeči, když na něho sami promluví. A to je málokdy, lidé jsou možná rádi, že je nevidí a že se mu mohou vyhnout a nezdržovat se jeho pomalým mumláním. A také – o čem si s nimi mám pořád povídat – zamýšlel se občas Josef nahlas. Když už nemohl být nikde zaměstnaný, našel si koníčka – psát různé vtipy a epigramy do časopisů. Děje se to tak, že to tím svým nesrozumitelným hlasem nadiktuje do malého diktafonu a pak mu to někdo přepíše. Nabídla jsem se, že mu s tím pomohu, že mám k psaní kladný poměr a počítač, s kterým mohu počítat. A tak jsme se scházeli, přemýšleli o životě a psali ty své produkty. Václav a Majda se měli moc rádi, oba klidní, přívětiví a inteligentní. Nikdy nám nedělali sebemenší potíže. Pak Josefa odvezli do nějakého ústavu. Řekl mi to jeho přítel, kterého jsem po mnoha a mnoha marných pokusech dostihla na telefonu. Nedal mi Josefovou adresu ani jiný kontakt. Udělala jsem alespoň to, že jsem do poštovní schránky dala dopis napsaný velkými písmeny, na který jsem nikdy nedostala odpověď. Na dopisní schránce bylo výrazně napsáno „Josef a Václav Sládek“. Jméno přítele tam nebylo. Náhoda tomu chtěla, že jsem se seznámila s člověkem, který s Josefem Sládkem sdílel poslední měsíce jeho života. Domluvili jsme se vlastně přes Majdu, která mimoděk navodila téma vodicích a asistenčních psů. Ten člověk mi řekl, že Josefův přítel měl Václava u sebe a občas s ním přijel na návštěvu do ústavu. Jednou přijel bez psa a se slzami v očích vypravoval, že se Václav nenávratně ztratil během víkendu na chatě. Mám pro to svou teorii – Václav určitě odešel hledat někoho, kdo potřebuje jeho službu. Víím, že někteří psi už jsou prostě takoví.

Velín, včelín, blázinec a psice

Tenkrát, uprostřed sociáku, se nám ani nesnilo, že bychom dostali byt. Mladí a bezdětní? Vysokoškoláci? Bez zásluh? Sci-fi! Večer jsme s manželem chodívali z práce přes zbrusu nové sídliště, které zářilo nesčítelnými okny manifestujícími útulné domovy. Napadlo mě, že vypadá jako velín. V noci velín, ve dne včelín. A já do něj nepatřila, což mi připadalo nepatřičné. Nechci do smrti bydlet u našich. To je jasné! „Madam, patříte do blázince,“ oznámila mi nekompromisně referentka bytového odboru Obvodního národního výboru poté, co jsem odmítla po sedmi letech čekání 3+kk na rozestavěném pražském sídlišti. Před budovou čekal manžel s dvěma našimi dětmi. „Ale soudružko referentko, všimněte si prosím, že lékař přiložil k naší žádosti o přiměřený byt posudek na můj ubývající zrak. Nemůžete mě poslat bydlet někam, kde nejsou silnice, natožpak chodníky. A já jsem šeroslepá – jakpak budu vodit brzy ráno a večer děti do školky a domů?“ Šeroslepost mi zůstala, zůstaly mi děti i byt v paneláku. Večer jsem sama nemohla chodit domů, nebylo vlastně kudy. Tedy – nejbezpečnější bylo létat, ale k tomu jsem nebyla vybavena. Nějak jsme přežili. Děti vodily do školky a ze školky mě a učitelky dělaly, že to nevidí. Však byla tma a veřejné osvětlení se nijak nadměrně neprojevovalo. Co kilometr, to jeden svítící kandelábr. Děti už dávno odešly z domova. Na řadu přišel vodící pes. Konečně si to užívám. Ve dne včelín, v noci velín. Jdu tím velínem, nyní už po asfaltu. Okna paneláků jsou většinou otevřená, mnohá osvětlená. Z jednoho prší na mou hlavu Chopinovo Dešťové preludium, z jiného naopak nadávky, řev a třesk

nějakých rozbitných předmětů. Myslím na ty lidi a je mi smutno. O kus dál ožralý tatík huláká unisono s televizním fotbalem, bezprostředně někde vedle brečí dítě, asi se probudilo. Moje vodící psice cinká rolničkou, kterou nosí na krku, a sděluje mi ždŭchajícím čumákem, že tady odbočujeme. „Počkej, holka, vždyť tak krásně voní bezy a lípy, pojď to vzít oklikou,“ domlouvám jí, a ona ráda poslechne. Tak jdeme tou vůní a já se raduji, že tenhle kus půdy ještě nepatří developerům, ale bezům, šípkům, lípám a bažantům, kteří občas vykřiknou ze sna. Větve mi prozařují světla lamp, vypadá to, jako když cestu ukazují nějaké stromové víly. No ne, co tady všechno člověka nenapadne! Zprudka šlápnu na neviditelnou pet láhev, a tenhle zvuk je pro mou psí průvodkyni výzvou. Popadne láhev a už se mnou v závěsu míří ke žlutému kontejneru. Pak mi svou kořist důvěřivě podá, neboť ví, že ji pečlivě uklidím do té žluté věci, kam se takové poklady skryjí před cizími všetečnými psy. A jdeme dál, dál, dál. Přejíždíme park a už se ozývá naléhavé a kvílivé volání ptačích mláďat – prý jsou to sovy. Tmou slyším tichý šelest křídel a pak je chvíli ticho, než ptáče polkne poslední sousto a opět začne truchlivě volat o potravu. Do hladového kvílení se ozývá úplně jiné kvílení – aha, to má Jituš zase nového chlapa. No ale proč si musí vždycky otevírat okno dokořán? A již další okna se otevírají, ozývá se smích a přisprostlé výzvy a názvy, směřované tam, kde Jituš novými a ještě dramatičtějšími variacemi vyznává svůj neutuchající vztah k sexu. Jenže my, co už to známe, jdeme ještě o dva bloky vedle. V šestém patře ten mladý kluk zase trápí saxofon. A trápí ho moc dobře. Saxofon také kvílí, kňučí, brejkuje a zpívá. Kam se hrabe Jituš. U vchodu se zdravím se sousedy, pozdními pejskaři. Zapalujeme si poslední noční

a v krátkosti shrneme, jak dneska bylo a že zítra může být hůř. Jenže teď je noc, Jižňák svítí, sovy kvílí, Jituš vzdychá a voní jasmín. Vzpomínám na soudružku z bytáku, která mě před třiceti lety posílala na psychiatrii. Ještě že jsem se tenkrát její výhrůžky zalekla a přijala osud člověka sídlištního. Kde jinde by měl ten můj pes tolik kamarádů?

4. BABIČKY

Babičky v ulicích

Nastoupila jsem do autobusu následující vodící Majdu, která mě pohotově dovedla k prázdnému sedadlu. Sama zapadla rychlostí blesku někam k nohám mých sousedů v čtyřsedadlovém prostoru. Nevím jak vy, ale já jsem při nástupu do autobusu městské hromadné dopravy vždy poněkud stresovaná tím, že nikdy nevím, jestli nastupuju správným otvorem a jestli na místě, kam jsme se psem nastoupili, vůbec nějaké místo pro nás bude. Ukázalo se, že se moje psice ovinula kolem nohou nějaké stařenky, které jsem se hned omluvila. Moje omluva však nebyla vzata na vědomí a stařenka hned spustila takový hezký a nostalgický stařeňčí monolog: „Kdepak, vůbec neotravuje, krásně mi hřeje nohy, a jak je přítulná, no pocem, ty jsi ale hezká děvenka (platí to samozřejmě Majdě). Víte, mladá paní (to zase platilo mně), já sama psa mít nemůžu, ale mám psy strašně ráda, a pořád bych nějakého hladila nebo si pochovala, ale jsem už moc stará, a kdyby se se mnou něco stalo, kdo by se o pejska pak postaral? Oni naši mladí sami mají takového toho malého jorkšířka, ale s tím není legrace, buď se bojí tak, že se celý klepe a zalézá, nebo je tak hysterický, že ječí a dělá z toho rozčilení loužičky. A já bych ho chtěla mít ráda, ale on je hrozně protivný. A také nemůžu mít vlastního psa, protože když chci vidět naše mladé, musím s nimi jet na chatu, a to víte, s dětmi je nás do auta pět a ještě ten jorkšířek, a to oni by mě s sebou nebrali, kdybych ještě měla psa. A kdy bych je pak vlastně viděla? A tak

chodím na procházky po sídlišti hlavně ráno, když je venku hodně pejsků, nebo pak později odpoledne, to už se jim zase páníčci vrátí z práce a jdou s nimi na vycházku, a já mám v kapse vždycky něco dobrého a už vím, kterému pejskovi můžu dát pamlsek, a ještě se třeba dáme do řeči s paničkou nebo páníčkem, a tak mi ten den lépe uteče, když mám tyhle kamarády. No tak papa, děvenko (platilo Majdě), uхни mi kousek, já už musím vystupovat. A na shledanou mladá paní (platilo mně), a budte hodně zdravá (platilo mým očím).“

Vzpomněla jsem si na své dětství. Bydlela jsem v Praze, ve vinohradském činžáku, kde na dosah byly krásné parky plné pejsků. Tenkrát byli módní malí pejskové, ale občas jste potkali i německé ovčáky, kolie nebo dogy. Mně se nejvíc líbil zlatý kokršpaněl Lesanka. Kdykoliv jsem unikla z rodičovské péče do parku, dřív než po kamarádkách jsem se dívala po známých pejscích, nejlépe tak potkat Lesanku. V kapsách jsem měla něco dobrého. Tak trochu jako ta stařenka v autobusu. Tak trochu jako každý, kdo má moc rád pejsky. Doma jsem psa mít nesměla. Maminka by se sice nechala zlomit, ale u táty bylo psí téma tabu. Probíhala jsem vinohradské parky s vypůjčenými přáteli člověka, nebo přesněji dítěte. Vdala jsem se za muže, který má psy také rád. Na rozdíl od mého bylo jeho dětství dokonale šťastné, protože obohacené přítomností vlčáka Barda. Nevím, jestli to bylo součástí naší manželské dohody, ale bylo jasné, že jak to jen bude možné, pořídíme si psa. Zlatého kokra. Konsensus proběhl naprosto hladce. Až na to, že jsme se během dvaceti pěti let na psa nezmohli. Stalo se tak z časových a prostorových důvodů. Když jsem opouštěla povolání pedagoga na plný úvazek, věděla jsem, že stav mého vidění je takový, že se neobejdu bez průvodce.

Nechtěla jsem být závislá na volném čase a liknavé ochotě mých blízkých, a tak jsem rychle usoudila, že psí průvodce je ta nejlepší volba pro můj budoucí život. Moje retrívřice je opravdu reprezentativní společnice i spolehlivá průvodkyně. Ta spolehlivost je někdy ohrožena přílišnou ochotou spoluobčanů mého psa hladit, oslovovat a nabízet mu pamlsky. Stále mám po ruce osvětové poučky odmítající přílišnou pozornost veřejnosti. Často mívám spravedlivý vztek na někoho, kdo mi třeba na eskalátoru hladí psa bez ohledu na skutečnost, že je to fakt hodně nebezpečné. Psí babičky, to je něco jiného. Připadalo by mi nelaskavé a tvrdé odmítnout jim ten kontakt s pejskem, který se pro ně stal už jen dávno zapomenutým snem. Nikdy už psa mít nebudou. Kdo ví, jak to bude s námi, když jsme dlouhodobě zvyklé, že nás po světě vodí skvělý pes!. Možná až budeme opravdu staří, smutní a opuštění, prožijeme také tu touhu a vděk, když si budeme moci pohladit docela cizího pejska.

Babičky v domově pro seniory

Při jedné návštěvě v Domově Sue Ryder jsem potkala v hale krásnou starou dámu, která mně, nebo spíš mému psovi, přicházela vstříc. Dáma požádala o dovolení, jestli si může psa pohladit. Umožnila jsem jí to a pak jsme spolu chvíli seděly a povídaly si. Byla to operní pěvkyně Národního divadla Mária Tauberová. V té době už si na ni málokdo vzpomněl. Já ano. Mezi drbáním mého psa jsem se jí mohla vyznat z obdivu, který jsem jako holka zažívala na představeních, kde zpívala ty nejkrásnější árie. Byla moc

potěšena a poprosila mě o návštěvu. O týden později jsem jí přinesla květiny a přivedla Majdu do jejího pokoje. Mě si vůbec nepamatovala, ale na Majdu reagovala okamžitě a úplně babičkovsky: „Ty jsi ale krásná holčička, to je dobře, že jsi za mnou přišla!“ Když se pomazlily, vyprávěla mi paní Tauberová o všech svých psech, kterých bylo hodně a zřejmě jí nahrazovali děti i vnoučata. „A teď už mám jen tohoto,“ pravila smutně a ukázala mi zlatý přívěsek na svém krku. Zřejmě na něm byl nějaký psí andělíček strážníček, který jí byl hodně drahý. Říkala, že je to dárek od manžela. Při loučení se usmívala: „Umřít se mi ještě nechce, ale teď, když jsem se pomazlila s tou vaší holčičkou, by mi to asi nevadilo.“ Paní Tauberová zemřela týden po mé mamince. Obě byly muzikantky, obě strávily konec života v domově pro seniory, kde nemohou být psi. A obě pro mě zůstanou skvělými psími babičkami, které ještě navíc uměly až do pozdního stáří krásně zpívat. Mária Tauberová zemřela v prosinci 2012. Uvědomuji si, že podle všeho přišla nejen o svou slávu, ale i o svůj drahý domov na pražském nábřeží, neboť tento rok byly v celé Evropě obrovské povodně. Odchod velké pěvkyně byl zmíněn krátkou notickou v denním tisku.

Babičky dobrodějky

Některé babičky jsou k sobě navzájem velmi hodné. Bývají to přítelkyně, které spolu zestárly, nebo sousedky, které už si dávno všechno odпустиły, na mnohé zapomněly, a teď vědí, že je příjemné znát ve velkém paneláku někoho, na koho je spolehnoutí. Babičky přítelkyně a babičky sousedky si občas

vypomohou i s hlídáním pejska, pokud ho mají. Ne vždycky je možno brát psa s sebou na nákup, a už vůbec ne k doktorovi nebo na návštěvu do nemocnice či do kostela na bohoslužby. V tomto ohledu je vodící pes výhra, protože je na světě jen málo míst, která jsou mu zapovězena. Na jednom sídlišti žije babička, která sice není úplně zdravá, ale je stále veselá a hravá. Proto ji mám ráda a občas spolu zajdeme na něco dobrého. Tu mi vypráví, že jí zemřela sousedka, která po sobě zanechala strašně zanedbanou fenečku schitzu. Sousedka už s ní ani nechodila ven, pejsek chodil na psí WC a jen občas ho ta moje známá vyvenčila, když už nebylo zbylí. Tak se stalo, že osiřelý pejsek jí zůstal tak říkajíc na krku. Moje známá babička je velmi chudá, a tak neměla peníze a možná ani srdce dát zanedbanou desetiletou fenku do útulku. Povídá mi: „Mně by se taky nelíbilo, kdyby mě dali do útulku, a tak ji mám zatím u sebe. Snažím se přimět příbuzné, aby se o pejska postarali, ale znáš to. Nestarali se ani o její paničku, když byla naživu. Nevíš o někom, kdo má rád psy?“ Koukala jsem jako v Jiříkově vidění. Ta moje kámoška sotva může na nohy, duchod má tak mizerný, že polovinu měsíce má k jídlu hlavně těstoviny a vločky, a teď vybrala peníze, které šetřil na novou televizi a dopřála docela cizí fence psí salon. Nevěřím svým uším: „Víš, ona byla chudák tak zadredovaná a měla zarostlé tlapky, takže už ani chodit nemohla. V salonu mi udělali dobrou cenu, když jsem jim řekla, proč je ten psík v tak zuboženém stavu. Tak kdybys o někom věděla. V tom salonu ji pak vyfotili a pověsili na facebook, takže ji může každý vidět, jaká je to krásná babča (tím myslela fenku Kitinku).“ Následující den jsem navštívila naši mladou rodinu. Mají tři děti, nejmladší dva roky. Všechny děti zbožňovaly Majdu a nyní zbožňují i mého nového psa

Felixe. Jen tak jsem mezi řečí utrousila, jestli by nechtěli desetiletou babičku Kitinku. Syn na mě nevěřičně zíral. „Ty víš, že sháníme psa? Nejlépe schitzu, protože nepouští chlupy? Ty víš, že chceme staršího klidného pejska, kterého by si děti oblíbily a který už by byl vychovaný? Vždyť já už čtrnáct dní brousím po útulcích a takového psa nemohu najít!“ Nic z toho jsem nevěděla, ale to nevadí. Co má být, má být. Když se ve finále ukázalo, že Kitinka je přesně na den o padesát let mladší než maminka mé snachy, bylo to považováno za jasné znamení. Moje kamarádka ještě rychle ušila své svěřenkyni pro chladné dny spacáček a kabátek ze starého županu, a ten samý večer se babička Kitinka přistěhovala k našim. Její pěstounka zůstala ve svém bytě a je ráda, že žádná z nich nemusí do útulku.

5. PSÍ KRÁTKOSTI

DOMŮ

Přizdobila jsem
letní klobouk rudými jeřabinami
a pak za sebou
zaklapla branku srpna
abych se po větru pustila
do stopování podzimu

Už už

jsem se chytala oblaků
Měly mě odnést
z krajiny Opouštění
do přijatelnějšího Jinam

Vtom se na mě usmál můj pes
Pojďme už domů
moudrýma očima řekl

CO DĚLAT

Jsem starý pes
co pořád spát by chtěl
jsem prázdný mrak
který se vypršel

Jsem jako chromý pták
proto se nestěhuji
Do ohně foukám rád
však ruce nezahřeji

Prázdný a zbytečný
stodola na spadnutí
nikomu k užítku
nikomu k ohlédnutí

Nadranc mám boty
a duši samý bolák
znuděný do němoty
ptám se – co dál dělat?

PES

Moc toho nežádá

Vodu a potravu

občas pohlazení po srsti

a výsadu zbožňovat svého pána

pro jehož spokojenost tu je

Někdy ale neví

co si počít se vší svou láskou

Má jí plné oči

i přetékáající srdce

APOŠTOLSKÁ

Srdce by chtělo zpívat
nekonečný kadiš za ztracené
za mrtvé

Zármutek dláždí cestu netěšením
mezi alejemi pokroucených křížů
přes mosty vetché
jak loňské pavučiny

A srdce neví kudy kam
sotva dechu popadá
až se nakonec rozhodne
také zemřít

Tu přichází
první apoštol radosti
nese sklenku medu
a již druhý
s trsem čekanek za čepicí
třetí s básní a koláčem
pak ten s kamínkem pro štěstí
Nejmenší nese kostku stavebnice
a čtyřnohý úsměv ve psí tváři
Na vozíku pro nemocné
přijel mi vstříc
moudrý vousáč s knihou
Osmý za mne zasadil strom
devátý zahrál na harfu
desátý mě ukonejšil
a jedenáctý umyl moje nohy

Na dvanáctého nečekám
sama připojím se k té družině

Číslo třináct
nesluší nikomu

6. EPILOG

Zůstat bez psa, když jste si zvykli na jeho přítomnost a především pomoc, je tuze těžké. Těžké je i poznání, že lidé kolem psů se během svých životních příběhů rozprchnou, a tak i člověk se zrakovým postižením a vodícím psem víceméně ztratí svou smečku přátel i chápajících lidí. Během uplynulých patnácti let se v tomto smyslu mnoho změnilo. Chci-li někoho z těch milých a nadmíru užitečných lidí potkat, už to není tak snadné. Nestačí vytočit jediné číslo a počkat si, kdy volaný přijde z praktického cvičení s nějakým novým psím favoritem. Už nestačí přijet do Jinonic a se všemi se zdravít. Už tam prostě nejsou. Ani váš pes tam nenajde staré kamarády, ani ti tam nejsou. Proto vznikla tato knížka. Trochu nostalgie – možná. Ale daleko spíš obrázek toho, co bylo, co by mohlo být a co zůstává.

KDE DOMOV MŮJ

(Felixovi a také Danovi Tůmovi, který ho všechno naučil)

Domov mám tam, kde si pověsím klobouk, řekl kdysi Jiří Voskovec. Moudré. Nadčasové i podčasové. Mít domov je pradávňý dar, kterého se dostalo všem kulturním, rasovým i náboženským seskupením. Domov je podmínka k životu. Mít domov je i ovocem života. Jakého života? Mého života. Proč ti, kdo umírají, často vyjadřují své přání – chci odejít domů? Nemyslí tím návrat z nemocnice na adresu trvalého bydliště. Mají na mysli něco mnohem trvalejšího, než je adresa

zapsaná po léta v jakémsi seznamu jakýchsi obyvatel. Prostě chtějí tam, kde je bezpečí a přijetí. Většinu svého dětství prožil Pes u krásné a hodné slečny, kterou velmi miloval. Byl u ní doma. Jeho domov byla ta slečna, jeho domov byl tam, kde slečna jedla, spala a hrála si s ním. Nepotřeboval klobouk, aby si ho někam pověsil. Stačilo mu mít slečninu lásku, bezpečí a přijetí. Když mu bylo deset měsíců, řekli mu – teď půjdeš do školy. Jako hodný pes, vychovaný v laskavém a vstřícném domově, neprotestoval. Jen tak trochu zesmutněl. Asi to patří k životu, že musíte z domova, myslel si možná. Dalších deset měsíců byl jeho domovem vyhříváný kotec, pravidelná miska dobrých granulí, cvičitel a parta pejsků, také studentů. Domov byl tam, kde byl Dan, Bernie, Aninka, Aida, Karel, Pluto, Aimee. Bezpečí bylo tam, kde byla miska, trénink, pohlázení, piškoty za odměnu a psí hry. Trvalo to dlouho, a tak Pes zapomněl, že kdysi byl jeho domov u lidí. Zapomněl, že míval pohodlný pelíšek, svoje vlastní hračky, mističku a ruce, které ho nekonečné chvíle hladily. Někdy byly ty ruce smutné, ale od toho tady byl, aby jim dodal sílu pro další dny. Tohle ovšem v psí škole není. Psí škola není domov, i když si tam klidně můžete na deset měsíců klobouk pověsit, máte-li jaký. Pak přišla Hlavní Osoba. Jo, takových už Pes mohl vidět! I pro jiné psy přišly jejich hlavní osoby a odvedly si je někam pryč. Pes viděl i to, že jeho Hlavní Osoba moc nevidí. Nijak zvlášť mu to nevadilo. Důležité bylo, že měla po kapsách dobroty a její ruce mu cosi připomínaly. Cosi, nač už zapomněl. Bezpečí, přijetí. Hlavní Osoba mu nabídla svůj domov. Ať se koukal, jak se koukal, žádné klobouky tam nevisely. A to bylo dobře, protože věcí, které visí, se Pes bál. Hlavní osoba z toho byla nešťastná, on to jasně vnímal, ale nevěděl si rady. Čeho se

pořád bojíš, ptala se ho už po sté. Tady je teď a už navždy tvůj domov. Máš tady misku, pelíšek a ruce, které tě budou hladit, kdykoliv budeš chtít. Máš tady i službu, přece rád chodíš s osobami, které nevidí, abys jim nahradil, co jim život nedopřál. Máš tady všechno, co potřebuješ, všechno, co ti chci dát. Tak proč pořád sedíš u dveří a čekáš, až někdo řekne „volno“ a ty budeš moci odpelášit? A kam vlastně chceš pelášit? Ze školy už jsi vyšel a tvá bývalá slečna teď žije tisíc kilometrů od tvého pelíšku. A Pes sedí nedaleko dveří, přemítá, vezme si potravu i vodu, ale novému domovu nedůvěřuje. Jsou tu divné věci, které občas vrčí, rachotí, foukají a pohybují se, kam se jim zachce. Pelíšek je podezřelý, nějak měkký a není cítit po Psu. Tlapky kloužou po nezvyklé podlaze, večer tady svítí jakási bedna, která vydává nepříjemné zvuky. Pes se tu necítí ani trošku doma. Pes se tady bojí a chce odtud, jenže neví kam. Hlavní Osoba si s ním hodně povídá. To je také zvláštní, ve škole k tomu byly určeny hodiny, mimo ně si nikdo nepovídal. Jedině psi mezi sebou, a to bylo o ničem – hele, už nesou jídlo, zas jsou tady s těmi protivnými hadicemi, už je sedm, měli by nás pustit na volno, a koukám, ten můj člověk si nese pracovní postroj a to zas budu muset makat. Hlavní Osoba, s kterou má teď Pes společný domov, je jiná než ostatní lidé. Povídá věci, kterým Pes nerozumí, dělá věci, kterých se Pes trochu bojí, ale ty ruce. Ruce má opravdu moc, moc laskavé. A taky umí krásně házet aporty. A také se směje – hm, to se asi pes má taky naučit – a taky s ní chodí na procházky a taky ji vodí do její práce, což je ovšem i jeho práce. Musí přece na ni dávat pozor, když nejsou doma! Večer se spolu vracejí – domů. Hlavní Osoba tam má pelíšek a svoje misky, stejně jako Pes. Tak je asi všechno v pořádku. Jen je potřeba někam si

pověsit klobouk. Pes leží mezi kuchyňskými dveřmi a přemýšlí: kdepak asi tady mají věšák?

REDAKČNÍ POZNÁMKA

Vyprávění o vodícím psu Majdě bylo postupně uveřejněno v časopise pro zrakově postižené Zora a v příloze Člověk a jeho pes v letech 1999–2001. Události ani osoby nejsou vymyšlené, některá jména jsou dokonce autentická. Autorka se tedy nevyhýbá odpovědnosti za souhrn náhod zde vylíčených.

Zvuková podoba této knihy je ke stažení pro čtenáře se zrakovým postižením v Knihovně K.E. Macana, Praha 1, Krakovská 19. Načetla Bára Štěpánová

O AUTORCE

Do roku 1989 publikovala kromě občasných drobných próz a básní v časopisech jen odborné články v oboru speciální pedagogika. V r. 1990 přijala definitivně svůj literární pseudonym Delicie Nerková a začala vydávat poezii vlastním nákladem. „Šuplíkové“ básnické sbírky, nashromážděné v předchozích 25 letech, zlikvidovala a začala psát zcela nově, se silným duchovním kontextem. Prózu píše výjimečně, ačkoliv příběhy lidí, které potkává, i její vlastní mají velmi dobrou odezvu jak v časopisech, tak i v literárních soutěžích. Autorka získala opakovaně prestižní ocenění jak za poezii, tak i za prózu, v soutěžích Literární Šumava, Literární Varnsdorf, Literární Čáslav, Mělnický Pegas, Tachovská

reneta i při dalších příležitostných soutěžích, vyhlášených časopisem Zora, nakladatelstvím Okamžik, o. s., Ministerstvem kultury a Ministerstvem práce a sociálních věcí. Vlastním jménem Jaroslava Novotná je původním povoláním speciální pedagog. V současné době pracuje jako privátní psychoterapeut. Její celoživotní práce s lidmi ji naplňuje a inspiruje stejně jako její křesťanská orientace. Spolu s manželem vychovali dvě děti a radují se z pěti vnoučat. Nedílnou součástí jejich života je vodící pes, aktuálně zlatý retrívr Felix. Lidé, kteří je obklopují, zpravidla též vlastní psa nebo i více psů. A protože lidé a psi již odedávna k sobě patřívají, vznikla tato kniha.

DOSUD PUBLIKOVÁNO

Poezie

Te Deum (1991)

Jóbova zpověď /Zpráva o mrtvých/ (2001)

Andělské zvonění (2003)

Pravdy a pocity/Sedmý den (2006)

Klauni a šašci (2006)

Pod fíkovníkem (2007)

Hledači pokladů (2008)

Průniky (2010)

Sepraná košile (2013)

Přikryto marností (2017)

Próza – knižně

Darmojeři (2008), vydalo o. s. Okamžik
Sborníky o.p.s. Okamžik (drobné povídky)
Psí knížka (nadace Mathilda) 2016

1. TIRÁŽ

PSÍ KNÍŽKA

Autorka: Delicie Nerková

Ilustrovala: Pavla Kovaříková

Vydal:

Nadační fond Mathilda, Krakovská 22, 110 00 Praha 1

Copyright:nadační fond mathilda 2017-2027

Odpovědný redaktor: Luboš Krapka

Grafická úprava: Karolína Čechová

Tisk: Press Terminal s.r.o.

1. vydání Praha 2017

2. ISBN 978-80-270-1388-3

3.